

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 koronára
Egy hónapra 2 koronára

VIDEKEN:

Egy évre 28 koronára
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Hirdetéses polt. sor. egy sorát 20 fillér
minden kötetkezéskor 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332.

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részveny-
Társaság.
Közveti főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, április 30.

ViSSZAVERT orosz támadás az Opor-völgyben.

Budapest. (Hivatalos). A főhadiszállásról jelentik:

Általános helyzet változatlan.

Oroszlengyelországi és kárpáti arcvonal több szakaszán heves ágyuharcok voltak. Tüzérségünk orosz szállás-helyiségekre és löszraktárakra igen jó sikerrel tüzel.

Opor-völgyben ellenség több óras eredménytelen ágyutüz után éjjel gyalogságunk magaslati állásai ellen előretörést kísérelt meg, amelyet azonban rövid harc után egész arcvonalon visszavertünk. Hóter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Meghíusult francia támadások Ypern körül.

Berlin. (Hivatalos). A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A csatorna nyugati partján, Yperntől északra, Yperle patak mentén, Steenstrate és Hetsos mellett lévő állásaink ellen tegnap délután óta szünet nélkül, de hiába támad az ellenség. A csatornától keletre a franciáknak és az angoloknak jobb szárnyunk ellen tegnap este közösen kezdett támadása ellenségeinknek igen jelentékeny veszteséggel mellett meghíusult.

Az Yperntől északra folyt harcokban zsákmányolt ágyuk száma hatvanháromra emelkedett.

Labasse-Bethuni vasut mentén és Champagneban, Bemessniltől északra végzett ellenséges aknarobbantások eredménytelenek voltak. Le Mesninel az általunk tegnap éjjel bevett hadállások ellen, éjjel intézett francia támadásokat az ellenség nagy veszteségei mellett visszavertük. Az itt kezünkre került francia hadifoglyok siralmas állapotban voltak. Reszkettek a félelemtől, mert tisztjeik azt hitették el velük, hogy mihelyt német fogságba jutnak, azonnal agyonlövözik őket.

A Maas magaslatokon Verduntól délkeletre állásainkat néhány száz méterrel előre toltuk és megerősítettük.

A Vogézekben a helyzet változatlan.

Keleti hadszíntér:

Kalvarjától délre Kowale falut és az ettől délre fekvő magaslatot megszállottuk.

Dachowonál, Sochacewtől délre elfoglaltuk az oroszok egy támaszpontját. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Szász János a főherceg asztalánál.

Arad, április 29.

A népmesék csodálatos világa, ősi demokráciája támad föl ebben a mindent fölforgató világháboruban. A Kukorica Jancsiról, akiből merész haditettei révén János vitéz lesz, aki hercegekkel, tündöklő nagy urakkal jut komaságba és akivel büszkén paroláznak a leghíresebb hadvezérek. Az alföldi fiúról, akit olyan messzire visz a sorsa, olyan idegen országba, amelynek hírét a falu legokosabb embere, legvénebb öregje se hallotta, és mindenféle nemzetségnek hátán mutatta ki a magyar virtust.

A Kukorica Jancsi József főhercegnek, a hetedik hadtest parancsnokának oldala mellett ült azon a banketton, amelyet a főherceg jubileumára rendeztek a kárpáti front mögött. Igazi neve Szász János, törzsörömester a német császár nevét viselő hetedik huszárezredben. Bravurjait, a melyeket huszár-társaival egyetemben csinált meg, méltán illette az elismerés, hogy a királyi herceg az asztalához ültette. És megtörtént, hogy Boroevics tábornok, a hadseregpáncsnok, kezét nyújtott a huszárörömesternek s mikor az örömesternek kérges tenyere a hadvezér jobbját megszorította, a nagy Boroevics azt mondotta: „Büszke vagyok erre a kézszorításra!”

Es ugyanekkor esik az, amikor a németek francia győzelmeinek részletei között az íródik, hogy a diadalmas németekkel egy sorban küzdöttek a magyar katonák. A tengeren túlról jött kanadaiakat, a franciákat, a feketebőrű katonákat ugyanazzal a bátorsággal és elszántsággal irtotta a magyar szurony, mint a magyar földről visszauzított muszkákat. A francia, amely csak cigányokban, csikósokban és kanászokban képzelte el magyarokat, most megtudja, hogy ez a

magyar a kontinens legjobb katonái közül való.

Nemcsak emlékeknek marad ez felejthetetlen, a háboru utáni időkben, mindörökké. A királyi herceg elismerése, a hadvezérek büszke elismerése nemcsak az egyszerű Szász Jánosnak szól és nemcsak alkalmi megtiszteltetés. Az örömester a főhercegi banketton, a harc közepette megült jubileumon az egész magyar legénységét, ezt a megbecsülhetetlen, önértékes katona-anyagot képviselte. Es Boroevics, a ki nemcsak zseniális stratégia, hanem a háboru belső igazságainak, nagy tanúságainak élesen látó bölcsse, nemcsak a derék huszárörömester kézszorítására büszke, hanem arra az egész seregre, a mellyel lehetségessé vált a lehetetlen: az orosz tulerő föltartóztatása, a gőzhenger visszagurítása.

Ezek a katonák azok, a kik Nikolajevics Miklóst, az orosz generalisszimust arra az önvalomásra bírták: „ugy látszik, lebecsültük az osztrák-magyar hadsereg erejét.” Le. Számokkal csináltak haditervet, a tömegek nagyságára építettek következeseket. A kétszer kettő igazsága pedig megtörtött azon, hogy a mi hadseregünkben a legénység nem jelent zászlóaljakra, szakaszokra, svadronokra osztott embercsoportot, a mely gépiesen, érzéktelenül követi a tiszt parancsát. Szász Jánosnak idegizgató bravurjain kívül ezer és ezer epizódja van a háborunak, a melyek mind arról szólnak: a magyar katona lélekkel, öntudattal küzd a harcban. Hüségese követője a parancsnak, de a parancs keretein belül száz meg száz alkalmat keres és talál, a mellyen a találékonyasága, elszántsága és vitézi hecsvágya érvényesül és sikert arat.

Bizonyosan ennek a katonának nagy értékére gondolt Boroevics, a mikor egy másutt tett nyilatkozatában azt hangsúlyozta, hogy az emberanyaggal takarékoskodni kell. Az ilyen emberanyaggal, igen. Ez a katonára nem sajnálja a maga életét, de azt csak igen nagy célokért szabad áldozni. Az ilyen katonára nem lehet ágyútöltelék, se pedig arra nem való, hogy az ellenséges állások előtt az árkokat tömjék vele színültig. Ezt az értékes fajtát még akkor is kimélni kell, amikor már egyensúlyba kerülünk az ellenséggel. Mert azok a kiváló fiúk, azok a megcsodált katonák, akik a harcúterén a maguk vezéreinek legnagyobb, megkapó formák között nyilatkozó elismerését és az ellenség leplezetlen csodálatát szerzik meg, lesznek a jövő Magyarországnak megbecsülhetetlen, dolgos, józan polgárai; a világ, amely őket a harcban közelebből megismerte, meg fogja látni ennek a fajnak értékét a békében is.

Nem jutalom a választójog.

Évettette a Ház Rakovszky István indítványát. — Tisza István gróf az itthonmaradottokról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, április 29.

A képviselőház mai ülésén okolta meg Rakovszky István indítványát a harcúterén küzdő katonák választói jogáról, amelyet azonban a Ház Tisza István gróf miniszterelnök kérelmére nem fogadott el.

Beöthy Pál elnök háromnegyed tizenegykor nyitotta meg az ülést. Bemutatta a főrendiház elnökének átiratát a honvédelmi javaslatok elintézéséről. A két Ház által elfogadott törvényjavaslatot, mint országos határozatot legfelsőbb szentesítés alá terjesztik.

A beérkezett indítványok bemutatása után

(Visszautasított gyanusítás.)

Szuhányi Ferenc képviselő szólalt fel napirend előtt. Huszar Károly tegnapi interpellációja kapcsán — úgy mond — többek közt olyan kijelentést is tett, hogy vannak képviselők, akik előbb tudtak a szatmármegyei visszaélésekről, mint ő és módjukban állott volna, hogy akár interpelláció útján, akár bizalmas szóval segítsenek a bajokon. Rakovszky István ugyanekkor célzást tett a szatmármegyei képviselőkre. Minthogy ez a vád reánk, szatmármegyei munkapárti képviselőkre vonatkozhatik csak és minthogy ebben lappangó gyanusítás rejlik, mintha mi a tényeket tudva, valamit eltitkolni akartunk volna, — a magam és a szatmármegyei munkapárti képviselők nevében nyilatkozatot kívánok tenni. Azokban a visszaélési esetekben, amelyeket Huszar felhozott, részben már megindult a legerélyesebb megtorló eljárás, részben pedig a legszigorubb nyomozás van folyamatban. Ilyen körülmények között ő, bár közvetlenül a nyomozás előtt tudomást szereztek az esetekről, nem látták szükségét annak, hogy a képviselőházban, vagy más irányban szóval tegyék azokat. Csak akkor tették volna ezt, ha a hatóságok köteleességmúlását követtek volna el. Hisszük és erkölcsi érzésük követeli a legszigorubb megtorlást és a legszigorubb vizsgálatot. Viszont a dolgokat kavargatni és az ország elé tárni és itélkezni, mielőtt a nyomozás be volna fejezve, ezt nem tartja helyesnek. Ha valami gyanusítás volt Huszar nyilatkozatában, akkor azt a leghatározottabban visszautasítják.

Huszar Károly: Személyes kérdésben szólok föl. Egyáltalában nem volt szándéka meg-

gyanusítani a szatmármegyei képviselőket, vagy pláne olyan váddal illetni őket, hogy el akarták tussolni a dolgokat. De tegnap, a mikor interpellált, bizonyos oldalról kifogásolták azt, hogy szóval teszi a dolgokat és akkor ő megjegyezte, hogy nem szólt volna ezekről, ha mások, akik a helyzetet jobban ismerték, mint ő, már előbb felszóltak volna. Kiegészíti tegnapi kijelentését azzal, hogy ő, aki Szatmáron idegen, kénytelen volt ezekben az esetekben egyik feljelentőként a maga nagy, személyes rizikójával eljárni a hatóságok előtt és ugyanekkor Szatmár városának képviselője ezekben az ügyekben mint védő szerepelt. (Nagy zaj a baloldalon és a jobboldalon.)

Felkiáltások: Kelemen Samu!

Ezután harmadszori olvasásban elfogadták a tegnapi letárgyalt törvényjavaslatokat.

(Katonáskodásért nem jár választójog.)

Rakovszky István megindokolja multkor beterjesztett indítványát, amelynek lényege az, hogy husz éves kortól kezdve egészen életfogytiglan mindenki választó legyen, aki a mostani háborúban a harcúterén küzdött a hazáért.

Indítványának előterjesztése nem azt jelenti, hogy lemond az ellenzék a választótörvény reformjára vonatkozó követeléséről, hanem ez csak alkalom akart lenni arra, hogy a törvényhozás egyhangú manifesztációval fejezze ki háláját azok iránt, akik példátlan önteláldozással, hősiességgel küzdtek a hazáért. Megjegyzi, hogy ennek a manifesztációnak csak úgy volna értéke, ha egyhangú lenne és ha nem egy párt akciójának volna tekinthető. A nemzet nem fejezheti ki szebben elismerését azokkal szemben, akik érte harcoltak, mint azaz, hogy az alkotmány sáncái közé veszi be katonáit.

Itt az alkalom arra, hogy a Ház ünnepélyes köszönetét és elismerését fejezze ki a katonákkal szemben azzal, hogy mindannyiunk elemi jogát: a választójogot minden katonára kiterjesztik.

Tisza István gróf miniszterelnök: Azt hiszem, azokban az érzelmelekben, amelyekkel az egész magyar nemzet a harcúterén küzdő hősök iránt viseltetik, csakugyan egyek vagyunk. Ha arról van szó, hogy hadseregünk és hadseregünk egyes tagjai iránt halálunk adjunk kifejezést, éppen a kérdésben mindnyájan kezdet fogtatunk. Megvallom, bizonyos tekintetben nem érzem helyzetemet, a mikor az indítvánnyal szemben kötelességszerűleg az objektív analízis álláspontjára helyezkedem. Azt hiszem mindnyájan, minden alkalomat felhasználva, kifejezést akarunk adni azoknak a büszke, örömteljes, hátateit érzelmeleknek, a melyek hadseregünk iránt lelkünkben vannak.

Förster Aurél: Majd a katonák is az objektív analízis álláspontjára helyezkednek. (Nagy zaj.)

Tisza István gróf: Azt hiszem, hogy azt a magyar katonát, a ki szembenéz a határral és nosszu heteken és hónapokon át az emberfeletti nélkülözésekkel, azt is nem bizonyos mámor, hanem a férinek objektív analízise vezeti. Szerintem minden nemes fellendülésnek az alapja, a melyiknél a lélek minden nurja együtt játszik, s a melyiknél a érzelem, szenvedély és meggyőződés egytormán dominál. Szóvalatték, hogy a kitüntetésekben bizonyos kiválóan vitéz magyar csapatok nem részesültek megfelelő számban. A honvédelmi miniszter igen helyesen utalt arra, hogy itt a csapatparancsnokok eljárásában van különbség. Ez mindenesetre olyan dolog, a melyen igyekezni kell segíteni. Nekem ismételve alkalom volt találkozni a hadsereg legilletékesebb tényszerűvel és közvetlen meggyőződést szerzettem arról a meleg elismerésről, a melylyel a magyar katonák példátlan vitézsége és példátlan katonai erényei iránt vannak.

Vázsonyi Vilmos: És a polgári erények?

Tisza István gróf: Mindannyian bizonyára az ives örömet adjuk meg a nemzet háláját és elismerését a harcban autó katonáknak, csak az a kérdés, hogy a választójog kiterjesztése alkalmas eszköz-e ennek a halának elismerésére? Az én véleményem szerint ebben a

kérdésben félreértés van. A választójog nem egyének, vagy társadalmi rétegek megjutalmazása, hanem állami megbízás, az állam által az egyes ruházott közjogi kötelesség, hivatás, amelynél nem az egyes szempontja, hanem az állam szempontja irányadó. A választójog kiterjesztésénél bizonyos szelekciót kell gyakorolni. Abban a tényben, hogy valaki a harcúterén volt és kötelességét hiven, bátran teljesítette, ezt a szelekciót nem tudom megtalálni. Nem pedig azért, mert nem a hűbök és bátrabbak vannak a harcúterén, hanem a fizikailag erősebbek. Azok, akik itthon maradtak, nem kevésbé hűvek és bátrak, csak fizikailag alkalmatlanok, rövidlátók, ludaltalpuak, vagy gyengemellűek. A képviselő urak bizonyára meg vannak győződve, hogy azok, akik fizikai okokból nem váltak be és nem mentek el, ha elmehettek volna, épp oly hiven teljesítették volna kötelességüket. Az az okoskodás, amely a katonáknak meg akarja adni a választójogot, ha csak teljes logikai ellenmórdásba nem akar keveredni, a legszélsebb általános választójoghoz vezet. Az általános választójog behozatala Magyarországon nemzeti szerencsétlenség volna.

E szavakra az ellenzéken nagy zaj tört ki.

Polónyi Géza közbeszólt valamit, majd Huszar Károly szólt:

— A kinek jó a váre, legyen jó a voksa is!

Tisza István gróf miniszterelnök: Elemenem nem nagyon kellemes emléke, hogy ennek a nemzeti szerencsétlenségnek elhárításában Polónyi Géza is segédkezett. (Derültség és zaj a jobboldalon.)

— A legnagyobb sajnálatomra nem vagyok abban a helyzetben, hogy Rakovszky képviselő ur indítványához hozzájárulhassak és kérem, ne méltóztassék azt tárgyalás alá venni.

(Leszavazták az indítványt.)

Az elnök szavazásra teszi fel a kérdést. Kéri, hogy álljanak fel azok, akik Rakovszky indítványát tárgyalatni kívánják. Az egész ellenzék: a tüggetlenségi párt, a noppárt és az alkotmánypárt szavazásra áll fel, sőt néhány pártokivüli képviselő is.

Az elnök kijelenti, hogy az indítvány tárgyalását a Ház kisebbsége ohajja, onnélfogva a többség nem kívánja.

Az elnök ezúttal javasolta, hogy a képviselőház legközelebbi ülését május 3-án, nélfon délelött 10 órakor tarissa meg és napirendjére az indemnitást, a magyar- és horvatországi penzügyi egyezményt és a közadokról szóló törvény módosítására vonatkozó javaslatokat tűzze ki. Közölte egyúttal, hogy azokra az ülésekre, amelyekben az indemnitást tárgyalják, nem vonatkozik az ötórás tanácskozási idő megállapítása, mert a házszabályok értelmében a költsegetest vagy indemnitást legalább nyolcórás ülésekben kell tárgyalni.

Ezzel az ülés félúzenkettő után véget ért.

Az angol drágaság. A Times tudósítója most számol be azokról az impressziókról, amelyet az angolországi fogolytáborban tett, amikor a parlament tagjaival azt meglátogatta. A német foglyok rendkívül sok csomagot kapnak hazulról, csaknem naponta kilencszáz darabot és ez is mutatja, hogy Németország még a külföldre is igen sok élelmiszert bir juttatni. E jelentés most a parlament mindkét házát foglalkoztatja, a hol a drágaság is sok gondot okoz. A cardiffi hadseregbiztoság ülésén bejelentették, hogy a kenyér ára öt 2 penceről 81 2 pence emelkedett. Egy maizsa háromszáz százalékkal több jóvedelmet mutatott ki, mint tavaly. A buza és rozs ára olyan magasra szökött, amilyen az még a krími háborúban sem volt.

Kellő pillanatot várjuk offenzívánk megkezdésére.

(Kiméjük az emberanyagot. — Helyzetünk változatlanul kedvező. — Az oroszok rettentő emberpazarlása.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Eperjes, április 29.

Boroevics nyilatkozata a döntésről.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Boroevics hadseregpáncsnok a haditudósítók előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Harctéri helyzetünk jelenleg az, hogy kölcsönösen beásva állunk szemben egymással. Ilyenmódon a háboru évekig is eitarthatna és végül is nem sztratégiailag, hanem gazdaságilag dőne el. Mi, katonák, azért vagyunk itt, hogy lehetetlenne tegyük a hosszú háboru okozta gazdasági pusztulást és a döntést, a végső győzelmet a harctéren verekedjük ki magunknak. Az offenzívák sokba kerülnek és mi takarékoskodunk az emberanyaggal, mert a katonák nekünk a legdrágábbak. Meg kell várnunk a pillanatot, amikor a támadást kedvező körülmények között kísérelhetjük meg. Ha valamilyen eredmény kivívása például ezer emberbe került, az eredménynek olyannak kell lennie, hogy megérje az áldozatot.

Tüzérségi harcok.

Eperjes. Helyzetünk változatlanul kedvező. Nehéz tüzérségünk sikeresen lövi a blatni magaslaton lévő orosz állásokat. Kurina fölött egy orosz repülő létezik. Sárosmegyében mindenki a legjobb reményekkel van eitelve.

Huszezer orosz halott egy „győzelemnél”.

Bern. A Novoje Vremja érdekes cikket közöl Karpatski aláírással egy nagyragu orosz tisztől, aki végigküzdötte a kárpáti harcokat. Megállapítja, hogy egy egészen kicsiny területnek, a Osarna—Lutoviszka—Szmolnik-vonalnak elfoglalására hét ezredet, összesen harmincezer embert kellett harcba vinni. Február 7-től március 14-ig tartott, míg a feladattal megbirkóztak s amíg az ellenséget arra kényszerítették, hogy Szmolnik mögé visszavonulva, ott elisáncolja magát. Az oroszoknak ez a „győzelem” huszezer halottjába, illetve sebessültjébe került. A 804-es magaslat ellen vezetett rohamokban egész orosz zászlóaljok semmisültek meg az osztrák-magyar csapatok oldaltüzében.

A 804-es magaslat után sorra kerültek a 761-es, a 709-es, 646-os és 708-as magaslatok, amelyek Lutoviszka mellett sorban emelkednek. Az osztrák-magyar tüzérség a 703-as magaslatról három orosz rohamot elsöpört, majd az ellenség ellentámadásba ment át. Csakis újabb nagy erősítések harcba vitelével sikerült az erősen megtizedelt oroszoknak elfoglalni a négy magaslatot. Konstatálja a cikkíró, hogy amíg az osztrák-magyar csapatoknak csak kis veszteségük volt, az oroszokat rettenetes vérvesztés érte.

Az osztrák-magyar csapatok különösen nagy szívóssággal és hősiességgel védekeztek a 685-ös magaslatot, amelyet a legvégsőkig tartottak. Tizenhárom rohamra tört meg az oroszoknak az ellenség akadályai előtt. Tüzbe küldték az oroszok utolsó tartalékaikat is, úgy hogy a vezérkar mellett mindössze huszonnégy ember maradt fedezetül. Miután az ellenség

rettenetes veszteségeket okozott nekünk, végre is az éjszaka leple alatt visszavonult. Csarnából kellett több zászlóaljnyi erősítést kérnünk, hogy pótolhassuk a 685-ös magaslatnál szenvedett veszteségünket.

Hasonló, vagy még talán súlyosabb veszteséggel járt a 988-as magaslatért folyó harc. Az osztrák-magyar csapatok s közebe a 902-es magaslatról oldaltübe fogtak minket, ami nagy réseket ütött támadó csapatainkban. Hiába próbálkoztak meg az Orenburg-kozákéig tüzérsége, hogy sakkban tartsa a 902-es magaslaton álló ellenséges tüzérséget. Az oroszok vesztesége ebben a támadásban két zászlóaljnyi volt.

Új orosz támadás következett egy időben

a 902-es 988-as magaslatok ellen, de az ellenség ellentámadása menekülészerű visszavonulásra kényszerítette az oroszokat, akiknek fele a csatateren maradt. Két tiszt kivételével a többi mind elesett. A támadó két orosz brigádból mindössze 2000, illetve 3800 katona került vissza épségben.

Az orosz lap cikkből látható, hogy a kárpáti offenzíva az oroszok részére valósággal megsemmisítő hadjárat volt. Azt a néhány kilométeres térséget, amelyet az oroszok Csarna—Lutoviszka és Szmolnik közt elértek, drágán fizették meg s végig az egész kárpáti fronton 40—50 más helyen hasonló emberpazarlással járt az orosz offenzíva.

József főherceg ünnepi beszéde Szász János huszárörmesterről.

(A VII. hadtest ünnepe. — József főherceg jubileuma. — A háromszorosan dekorált vitéz Vilmos huszár. — Boroevics tábornok kézzszorítása.)

— Tudósítás a sajtóhadiszállásról. —

Északi harctér, április 29.

A Habsburg-család tagjai közül az uralkodó mellett mindig József főherceg volt az, aki legközelebb állott a magyar nép szívéhez. Odaadó ragaszkodással, büszke szeretettel vállalta nemzetünk mindig magáénak a főherceget, és valójában ez a háboru mutatta meg, mennyire megérdemelte, milyen méltó volt József főherceg a magyar nép szeretetére. Békében a legkiválóbb lelki tulajdonságokat, most pedig a legjobb katonai érdemeket mutatta ki a főherceg, aki, mint ismeretes, a háboru elején a déli harctéren operáló egyik hadosztályunknak volt a parancsnoka, később az északi harctéren vezényelt egy hadosztályt, nemrég pedig a király kinevezte a hetedik hadtest parancsnokává, amely hadtestbe az aradi házi-ezred is tartozik. A főhercegről több ízben írtak már a legnagyobb elragadtatás hangján nemcsak a magyar haditudósítók, hanem a semleges államok harctéri kiküldöttjei is, és valamennyien kiemelték azt a körülményt, hogy a főherceg valósággal apja katonáinak, hadtestjének utolsó közemberére is úgy vigyáz, mintha saját édes fia lenne. Naponta kimegy a frontra, meglátogatja a lövészárkokat és nem retten vissza halálos veszedelmektől sem. Emlékeztet, hogy a közelmúltban, mikor automobilon ment a front felé, utköben sűrűn csapdák is ellenséges gránátok a gépkocsik közelében, de hiába volt a kíséret minden rábeszélése, a főherceg fértias bátorsággal nyugodtan tovább folytatta útját a veszélyeztetett területen keresztül. Még az ellenség is nagy tisztelettel övezni körüli nemes alakját, egy harctéri levél alapján épen az Aradi Közlöny írta meg, huszét vasárnapján milyen ajándékokkal kedveskedtek neki a szembenálló orosz sereg tisztjei. Katonai szolgálatának huszonötödik évfordulójához jutott el most a főherceg és ebből az alkalomból gyönyörű jubileumi ünnepséget rendeztek a harctéren tiszteletére katonái és megjelentek az ünnepen a hadtestével együtt operáló német csapatok tisztjei is.

Boroevics hadseregpáncsnok mondott üdvözlő beszédet, amelyben lelkes szavakkal méltatta a főherceg bámulatreméltó katonai érdemeit. A német tiszték is felköszöntötték az ünnepeltet és átadták neki értékes ajándékukat, gyönyörű díszkardot. József főherceg meghatottan köszönte meg a meleg ünnepeltést és minden dicsőretet a maga személyéről áthárított katonáira azzal a lélekemelő kijelentéssel, hogy hadtestének minden embere hős.

Később diszebed volt a főherceg tiszteletére és itt játszódott le a jubileum legszebb, legmagasztosabb jelenete, amely fényesen megmutatta, hogy nem születés, nem rang, hanem hősiesség és vitézség az, amit a háboruban egyedül megbecsülnek, ami magasra emeli az egyszerű katonát, olyan magasra, hogy meghajolnak előtte seregeket vezénylő, hatalmas hadvezérek is.

A jubileumi diszebeden ugyanis József főherceg mellett Szász János, a debreceni Huszár-ezred törzsörmeistere állt. A huszárörmester mellett az arany vitézégi érem és a nagy, valamint a kis ezüst vitézégi érmek díszítik és József főherceg a lakomán mondott ünnepi beszédeben magasztalta az örmestert, aki március huszonkettediken, Przemysl átadása előtt tizenegy huszárral tizenötven kilométernyi utat tett meg az ellenséges front mögött. A hős huszár éjszakánként embereivel kiszökött Przemysiből és e merész kalandjai közben ötször csatázott orosz őrzőerővel. Az oroszokat mindig sikerült felüldözni és e harcokban csak egy huszárt vesztette el. Április tizenötödiken értékes jelentéssel jelentkezett az örmester József főherceg hadtestjében operáló ezredénél.

A diszebeden résztvevő tiszték lelkesen ünnepelték az örmestert, kezét fogott vele maga Boroevics hadseregpáncsnok is és miután melegen megpörkötötte az örmester kérges kezét, így szólt:

— Büszke vagyok erre a kézzszorításra.

Még praktikus humanizmus is hasznát látta a mai jubileumnak. Az ünnepély céljaira épített pavillonokat ugyanis később, mikor a jubileum véget ért, a katonák átalakították kórházakká.

Szentpétervárról kitiltott orosz előkelőségek. Szentpétervárról jelentik: Százötvenhárom előkelő pétervári lakost, köztük kilenc duma-képviselőt kitiltottak a fővárosból.

Aradi szemtanu az Ostry hegy elfoglalásáról.

(Magyar honvédeké a siker oroszánrésze. — A német csapatok vitézsége.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 29.

Aradra érkezett ma egy előkelő aradi uricsaládból származó aradi mérnök, aki az északi harotéren egy magasabb parancsnokságnál teljesített szolgálatot, az Aradi Közlöny tudósítója előtt következőképp írta le a legutolsó napok legfontosabb eseményét, az Ostry-magaslat elfoglalását, amelyről Hófer altábornagy jelentése többször beszámolt:

Április 24. és 25-én erős tűzérési előkészítő csata után többszörös rohammal foglalták el csapataink az Ostry-magaslatot. A tűzérés, amely lövedékeivel elárasztotta az ostromlott hegyet, részben német, részben osztrák-magyar ütegekből állott. Az első gyalogsági támadást honvéd-csapatok intézték a hegy ellen s az ütközetek további során a harcokban részt vett a német gyalogság is. Mindezek a csapatok az ugynevezett német „Südarmer”-hoz tartoznak, a mely tudvalevőleg a mi kommandóknak alatt áll. Linsingen tábornok déli seregébe osztrák és magyar csapatok is be vannak osztva.

— Az Ostry-magaslat meghódítása parancsoló szükség volt. Az oroszok a Zwini-hegységnek elfoglalása után, amely a német csapatok nagyszerű vitézségének volt köszönhető, az Ostry-magaslaton vetették meg a lábukat és azt elsőrendű támaszponttá erősítették meg. A megerősített és hadállásaink fölé magasodó orosz pozíció további előnyomulásunknak akadály volt és kulcsa a mögötte fekvő orosz hadállásoknak.

— Április 24-én, ragyogó tavaszi napon megdördültek a német és osztrák-magyar ütegek és rövid megszakításokkal késő estig dörögtek és másnap újból kezdtek pusztító munkájukat, amely mindaddig tartott, míg a hegyhát birtokunkba nem jutott.

— Hoffmann Péter altábornagy, akinek hadteste az Ostry magaslat elfoglalására parancsot kapott, a szomszédos Pliska magaslattól figyelte a harc folyását. Három bajtársommal egyetemben én is parancsot kaptam arra, hogy a csatának a Pliska hegységen szemtanuja legyek és jelentést vigyek a felsőbb parancsnoksághoz. A Pliska hegység légvonalban két kilométernyire fekszik Ostrytől, tehát a borzalmasan nagyszerű ágyúharcnak minden részletét pontosan áttekinthettük. A terület, a mely ellen a támadás irányult, alig több egy kilométernél és viszonylag kis területre koncentráldott az aknavetők és az ágyúk rettenetes munkája. Az aknavetőkön kívül, amelyeknek robbanó ereje irtó pusztítást végzett, két német 15 centiméteres haubic, továbbá két könnyű haubic-üteg, két osztrák-magyar hegyi üteg is ontotta a tüzet. Mintha a pokol költözött volna az Ostry magaslatra.

— Fél tizenegy órakor az egész fronton megkezdődött a rohamtámadás. Guillaume alvezredes honvédjei déli és délnyugati irányból indultak a rohamra az Ostry hegyhát ellen. A magaslát sajátos tagoltsága következtében csak egy csekély területésáv volt alkalmas a rohamra. Aránylagosan gyenge erőkkel lehetett tehát az orosz állások ellen támadni. Honvédeink a te-

rep e nehézségeit mégis a legnagyobb bravúrral küzdötték le.

— A roham-támadásból az oroszánrészt a 19. honvédgyalozezred vette ki. A derék vitézek mindjárt az első rohammal megszerették az 1025-ös magaslati pontot és elfoglaltak három orosz lövészárkot, foglyul ejtven egyúttal kétszáz orosz. Tíz óra harminc perckor az Ostry legmagasabb pontja birtokunkban volt, ettől nyugatra azonban még tartották magukat az oroszok.

— Fél tizenegy órakor az ágyúharc engedett a hevességéből, de félóra múltán újból pokoli koncerteket rendeztek az ütegek, amelyeknek dörgésébe szakadatlanul belekattogtak a gépfegyverek is. A harcok másnap, április 25-én délután az oroszok teljes leverésével befejeződtek és végleg hirtokunkba jutott a fontos hegyhát, amelyet az oroszok február harmadika óta uraltak és erősítettek meg jelentős, az Orava völgyet uráló pozícióvá.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Dióssy Nusi vendégjátéka.

— Zsuzsi kisasszony. —

Hogy az aradi publikum mennyire szerette, mennyire szereti Dióssy Nusit, az csak ma este tünt ki igazán...

Újján számlálhatja össze az ember azokat az estéket, amelyekben a — hála isten mögöttünk lévő — szezonban megtelt az aradi színház. Legfeljebb egy-egy országos nevű művész, művésznő — Márkus Emma, Hegedűs Gyula, Gombaszögi Frida — vendégjátékára, sőt voltak vendégek is, akik félig, háromnegyed részt üres ház előtt játszottak. A színház tagjai várakozással tekintettek Dióssy kisasszony fellépésére, de az eredmény még a várakozást is felülmulatta. A külső siker egyik legmegbízhatóbb fokmérője: a színházi pénztár. Nos, a mai előadásra háromszor is el lehetett volna adni a színház jegyeit s a közönségnek a szó teljes értelmében vett ostroma már műsorváltozást is idézett elő: szombaton az előre hirdezett Cigányprimás helyett ismét „Zsuzsi kisasszony” megy, hogy azok is megnézhesék — pedig sokan vannak! — akik ma már nem tudtak helyet kapni.

Ennyit előjáróban. Ami magát az estét illeti, ünnepi volt s ünneplésekkel teli. Valami szentimentális hangulat kellett, hogy elfogja még a legnemtoródóm nézőket is, amikor Nusi megjelent a színpadon s a közönség — mely annyira szívébe es szeretetébe fogadta, mint régen és soká senkit — percekig tapsolva, tombolva szóhoz sem engedte. Néman es látható meghatottsággal, már-már könyezve köszönte a művésznő a rendkívül meleg fogadtatást: az egész régi-régi forró színpadi estékre emlékeztetett, amikor más-stíli színházi gavalérok halálos párbajokat vívtak primadonna-szegiükért, halvány mosolyokért.

Nehéz a mai estéről megemlékezni anélkül, hogy az ember tulásokba ne esne. A közönség a legjobb, mindig a legszigorubb s a legteljesebb jogu bíró, kritikusz s talán elég annyit regisztrálnunk, hogy Dióssy Nusi minden egyes számát háromszor-négyszer ismételték meg. Feltételeznünk öt nevétséges lenne, szép, fiatal, temperamentumos, tancol es énekei egyaránt kedvesen, kellemesen, művészköny-tanulékony, előtünk aratta legszebb sikereit, az aradlak örök emlékéért Gondajának, Havar: Hanuájának, dekoratív es majesztiikus „balkani hercegnő”-jének, lobogó veru ilonájának (Cigányszerelem), „Lányvasár” szene es érzelmes Lucy-jének, többi paradés szerepének, amelyek vonzottak a közönséget a színházba s hosszú időre biztositották egy-egy darab sikerét. Nem hiányzik

belőle az igazi primadonna egyetlen egy kelléke sem s tudjuk bizonyosan, hogy pályája, kárierje csak most kezdődik igazán. S az aradi publikum, ha csak néhány estére is, minden évben, minél gyakrabban visszavárja Dióssy Nusit, a pesti primadonnát.

Különösen bensőséges volt ünneplése az első felvonás végén s a zugó taps, a szeretetteljes élfenzés közben hosszú egymásutánban nyujtották fel az orchesszterből a csokrokat, hódoló tisztelői, az aradi publikum nagy többségének megemlékezését.

A siker nem lanyhult el, sőt fokozódott a további felvonások során, végül az előadás befejezte után a már-már legenda-azamba menő vastaps következett. Dióssy Nusi ma még azokat is meghódította, akik azelőtt nem tartoztak feltétlen hívei közé. Jelenléte mintha még az előadást is elevenebbé tette volna s kijutott bőven a taps aradi partnereinek is, akik közül ismét Kertész nevét kell elsősorban feljegyezni. (—r)

* A színház hírei. Dióssy Nusi a Vig-színháznak es mondjuk Budapestnek legnépszerűbb primadonnája ma lép fel másodszor „a Nemtudomka” operettben míg holnap „a Cigányprimás” Sári-szerepében befejezi ez idei vendégzereplését, mindkét operettben a főszereplők, a vendégművésznőn kívül Barics, Pataky Vilma, Járai, Gyöző, Polgár, Várnai stb. — Tisztaurak a zár-dában. Vasárnap délután 3 es fél órakor ez a minden jelenetében mulattató, es zenei tekintetben páratlan szépségű operett kerül színre mérsékelt helyárákkal a fő szerepekben Pataky Vilma, Szabó Mili, Benkóné, Follinusz, míg a férfiak közül különösen Barics es Járainak van hálás szerepe, az operett, mely az idény egyik legjobb reprize, eddig minden előadásnál zafolt házat vonzott es így előre láthatólag vasárnap délután is zafolt haz fog gyönyörködni e remek operett előadásában. — „Az Aranyvirág” Martos es Huszka rendkívül hatásos operettje kerül színre vasárnap este 8 órakor rendez helyárákkal. A társulat nagy ambícióval készült az operettre, amelynek felújításával hasznos munkát is végez, mert el kell ösmerni, hogy az operette irodalom terén talán „az Aranyvirág” az egyetlen, amely úgy szöveg, mint zenei tekintetben minden képen kifogástalan, pompás mese szövés, gyönyörű dallamok, melyek Pataky Vilma es Barics Gyula előadásaiban kitűnően érvényesülnek. Szabó Mili es Gyöző, mint amerikai jegyespár. Várnai, Kertész, Polgár, Herold stb., valamennyien egy-egy kabinet alakítást nyujtanak.

* A déli német hadsereg a Kárpátokban. (Háborus aktualitások az Apollóban.) Mentől jobban belemélyedünk a háboruba, annál jobban leköti az érdeklődésünket a ggaantikusz küzdelem minden eseménye, minden fejzete. A Kárpátokban harcoló Deutsche Südarmeréről sok szépet es dicsőt írtak már a lapok. A déli német hadsereg egymásután vivja ki jelentős sikereit az oroszokkal szemben. A sisakos, szép száll nemet katonákat, akik csapatainkkal együtt védik határainkat, jól sikerült moztelivetelek élénk hozzák. Az Apolló-színház péntektől kezdve mutatja be a legírissabb háborus felveteleket, amelyek közül egynehány a den német hadsereg hősi harcáról készült. Pénteki új műsorán kerül először bemutatásra az Apollóban „A Rawson-ház titka” című idegizgató detektivdráma is, amelynek óriási sikere volt a fővárosban.

* Az Apolló-színház a közönséghez. A város által alkotott mozi-szabályrendelet, mint már ismeretes, eisejétől kezdve a tanacs kezébe adja a moziszinnazak jegykiadásainak es bevételének ellenőrzését. A szabályrendelet lehetetlenség teszi a kedvezményes utalványok s szabadjegyek használatát, ezért az Apolló-színház igazgatósága ezutón közli a publikumával, hogy mindennemű kedvezményes es szabadjegy május eisején jogosultságát veszti s csak azzal a jeggyel engedhető meg a belépes, amelyet teljes értékben az Apolló penztáránál vált meg a közönség. Az Apolló-színház a mozisabályrendelet szigorú intézkedéseinek hatása alatt vonja be a kedvezményeket s ezt abban a reményben teszi, hogy a közönség beletája a hatósági eljárás respektálásának kötelességét, továbbá is azzal a rendkívül meleg szeretettel fogja kisérni az Apolló-színház eisöranqu. nivós műsorát, mint eddig tette.

Dusgazdag emberek a miskolci hadseregcsalók.

(Négy millió korona a hat vádlott vagyona. — Egy szállítási panama szereplői.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Miskolc, április 29.

Megirtak legutóbb, hogy a miskolci királyi ügyészség hat ottani kereskedőt letartóztatott és a katonai büntetőtörvénykönyv 327. szakaszába ütköző fegyveres erő elleni vétséggel és vesztegetéssel vádol. A vizsgálóbíró az akták áttanulmányosása után úgy döntött, hogy a főbűnös kivételével valamennyi gyanúsítottat szabadlábra helyezi. Az ügyészség felkormányolására a váctanács úgy határozott, hogy mind a hat vádlott fogva maradjon. Ez ellen viszont a védelem élt appellatívával s most a kassai királyi táblához mentek fel az iratok, hogy az döntésön véglegesen az előzetes letartóztatás ügyében.

A miskolci szállítási panama bűnügyének szereplőiről Rimóczy József miskolci rendőr-főkapitány, aki ebben az ügyben a nyomozást vezette, a következőket mondta el:

— A nyomozás a katonai hatóságok felkérésére s azok utmutatásai alapján indult meg. A katonai bizóságok rendelkezésünkre bocsájtott adatai alapján a múlt hét csütörtökén kénytelenek voltunk letartóztatni Tandlich Armin és Wilhelm Herman miskolci fuvarosokat Bloch Armin vászonkereskedőt, két nappal később pedig Weidlich Pál, Nagy Miklós és Berzy Sándor fűszerkereskedőket. A letartóztatottak mindannyian gazdag emberek. A letartóztatottakat átkísértük az ügyészség fogházába, ahol, úgy tudom, most várják, hogy a kassai királyi tábla döntésön előzetes letartóztatásuk fontartása, vagy szabadlábrahelyezésük, dolgában.

A kinos hadseregcsalási ügynek mind a hat vádlottja szereplő egyénisége volt Miskolc társadalmának. A legismertebb közülük Weidlich Pál, a fűszerkereskedő, kinek a Fekete kutyához címzett üzlete nemcsak Miskolcon, de az egész felvidéken egyike a legismertebb és legnagyobb fűszerkereskedéseknek. Miskolc legszebb utcájában, a Széchenyi-utcában, közvetlen a színház mellett, háromemeletes, minden modern komforttal berendezett nagyszerű palotát épített néhány esztendővel ezelőtt Weidlich. Ez a palota még körülbelül másfélmillió koronát a nozá meg csak hasonló sinos Házakmagyarország egyetlen városában sem. Üzlete tisztán ötvenhatvanezer koronát jövedelmezett évente.

A háromi fürdőben gyönyörű nyaralója s az Avas oldalában nagyszerű borpincéi voltak. A város életében igen nagy szerepet játszott. A törvényhatósági bizottság ülésein gyakran szólalt fel s szava mint a város legnagyobb kereskedőjéé komoly súlyjal bírt. Legutóbb a városi lakosságnak tisztelt való ellátása körül támadt vitában vett részt s akkor a törvényhatóság az ő javaslatai alapján döntött. Weidlich egész szegényen kezdte. Fűszerkereskedő tanuló volt egy kisebb miskolci üzletben, majd segéd lett s a véletlen juttatta hozzá, hogy átvehesse az akkor jónirú és síkkelő Maar Károly cég üzletének vezetését. Vagyonának alapjait itt vetette meg s szerzett tőkéjéből nyitotta ki a Széchenyi-utcában a Fekete kutyá boltját, amely azután gazdag emberré tette.

Nem kevésbé előkelő ember Nagy Miklós, a másik fűszerkereskedő sem. Már az apja is kereskedő volt, szinten gazdag ember, ki vala-

mennyi fiának nagyszertű nevelést adott. Maga Nagy Miklós is érettségizett. Vagyonát három-négyszázezer koronára rughatott. Nagy üzlete és kávépörkölője volt a Városház-téren.

A fűszeres konzorcium harmadik tagja Berzy Sándor. Ismert nagy üzlete a miskolci Buza-téren van. Főként a város környékének lakossága látogatta a boltot s különösen a kávéja volt híres. Ezért jártak hozzá három megyéből is az emberek. Berzy Sándor a nagyforgalmu üzletet apjától örökölte és nagy ambícióval folytatta. Mielőtt a cég vezetését átvette volna évekig tanult és dolgozott a külföldön. Ő nem játszott nagy szerepet a város társadalmi életében, nem is igen fordult meg sehol, minden idejét üzlete fellendítésének szentelte.

A két letartóztatott fuvaros közül Wilhelm Hermann a gazdagabb. Vagyonát fél millió koronára becsülik. Wilhelm Hermann és Társa cég alatt az övé volt a város legnagyobb fuvarozási vállalata. Nagy telepe, sok kocsija, lova van. Idősebb ember, akinek nagy gyermekei vannak. Néhány héttel ezelőtt választották be mint törvényhatósági bizottsági tagot a város közéletmezési bizottságába.

A másik fuvaros, Tandlich Armin. Ugy látszik, ő a spiritus rectora ennek az egész afférnak. Nős ember, két gyermek apja. A háboru kitörésekor alig volt többje tízezer koronánál s most, mikor letartóztatották és a lakásán házkutatást tartottak, százezer koronányi készpénzt, százezer koronányi takarékkönyvet és százhatvanezer korona értékű értékpapírt találtak nála. A Poulák Lajos-féle szeszgyár üzletvezetőjeként kezdte karrierjét, majd néhány évvel ezelőtt átvette az ifjabb Wechsler Sámuel szállító cég vezetését és csak legutóbb önállósította magát.

Bloch Armin, a vászonkereskedő, szintén nagyon gazdag ember. Jóforgalmu üzletén kívül elnökgazgatója volt a Miskolci Kereskedelmi Leszámítolóbanknak. Miskolc főutcáján van szép háza s a város viszonyait ismerős emberek állítása szerint vagyona lehet úgy hét-nyolcszáz ezer korona.

Az aradi Kossuth Lajos asztaltársaság akciója az amerikai magyarok hazahozataláért. Budapestről jelentik: Pénteken és szombaton nem tart a képviselőház ülést és ezt az időt Tisza István gróf miniszterelnök és Telezky János pénzügyminiszter fel fogják használni az ellenzék vezérférfiaival való tárgyalásra, hogy kompromisszumra jussanak a pénzügyintézet központról szóló törvényjavaslat dolgában. Mint értesülünk, ebben a kérdésben máris lényeges közeledés történt a két fél álláspontja között, úgy, hogy a jövő heti parlamenti tárgyalás előreláthatólag simán fog lefolyni. A jövő héten kezdik meg a szállítási visszaélések büntetéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását is, ami azonban nem vesz hosszabb időt igénybe, mert a pártok jórészt már előzetesen meg egyeztek a kérdésben és csak a törvénynek az a része fog élénkebb vitára alkalmat adni amely a törvény visszaható hatályáról szól. Utoljára marad a pénzügyintézet központról szóló törvényjavaslat tárgyalása, amelyben az ellenzék részéről több felszólalás várható. A vita során a horvátok részéről felszólalás fog történni.

Tárgyalni fogja a Ház az indemnitást is, miközben Barabás Béla és valószínűleg Károlyi Mihály gróf is indítványt fognak előterjeszteni az aradi Kossuth Lajos-Társaság kezdésére az amerikai magyaroknak a háboru után való hazahozatala dolgában, hogy ezzel az értékes elemmel töltsék ki a magyarság sorában a háboru következtében támadt hézagokat. A ház háborus oikusa valószínűleg már a jövő hét derekán, de legkésőbb a végén befejeződik.

Magyar férfi-divat.

(Modell kiállítás.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 29.

A magyar női szabók egy modell kiállítást rendeztek és az utána tartott értekezleten kimondották, hogy szakítanak a párisi divattól és felszabadítják magukat a francia egyeduralom alól. Most a férfi szabók követik a példát és mozgalmat indítottak, hogy a londoni férfidivat igáját lerázzák magukról. Ők is modell kiállítást rendeztek, hogy megmutassák mi történt eddig és mi várható a jövőre. A kiállítás természetesen nem olyan vonzó, mint a hölgyöilletek revüje, már csak azért sem, mert a mesterek remekeit nem öltik magukra a természet remekei, a gyönyörű „probiert mamzellek.”

Kérdés, hogy most, amikor a csukaszürke a legszebb divat, nem felesleges-e egy ilyen modell kiállítás? Minthogy azonban a divat gazdasági kérdés is, nagyon is időszerű, hogy a kereskedelem és ipar már a háboru alatt készülődjék a békés időkre. Megjegyzendő, hogy a kiállítók nem próbálkoztak magyar motívumot felhasználni és ezért inkább az anyag magyar eredete az örvendetes jelenség.

A modell kiállításán feltűnő nagy szerepet játszik a Ferenc József kabát, ez a rég elfeledett ruhadarab ismét feltűnik, még pedig nem reformálva, hanem ősz eredeti formájában. Egyszerű, komoly ruházati cikk. A Ferenc József kabát, társaságbeli ruha lesz, ezt mutatja, hogy gallérján selyem kihajtás van. A nadrágszövetek tompa, sötét színűek. Egyszerű szabásuak és varrásuak az utcai ruhák és a felöltők. Az Ulster megmaradt ugyan tipikus angol Ulsternek, de nem olyan sok ráncu és ami a fő, magyar szövetből készül. Ezt a ruhadarabot egyébként nem lehetett megmagyarosítani.

Az utcai ruha, egy elejű és minden szerelenségtől mentes. Azelőtt a legképtelenebb hosszúságú és rövidségű sakkó, most csakugyan arra szolgál, hogy ruhadarab, ne pedig jelmez legyen. Leginkább három gombos, nem mély kivágásu, normális hosszúságú, egyszerű és szép. A szövet sima színű, vagy igen kis mintájú.

A sportöltönyök, a melyek ma inkább a praktikusság mint a feltűnőség jegyében készültek, a színházi és utcai felöltők, sőt még a frakk is egyszerűbb lett. Kalap, ing, gallér, nyakkendő, sétabot, ami egy évvel ezelőtt még mind az angol divat és izlés gazdag tárházából kerültek ki, most az egyszerűségük ellenére is jól hatnak, mert a mi divatkereskedőink is rájöttek arra, hogy az angol divattal csak úgy versenyezhetnek, ha ők is olyan gondot fordítanak eikkeik előállítására, mint az angolok. A kiállításán most láthatók először magyar művészek divatcikk rajzai. A londoni divatot is a rajzolók irányítják, az ő teleményességük kreál új mintát és szint. A kiállított magyar divatlapokuan már találhatók eredeti magyar rajzok, amelyek méltóak az angol tetszésre is.

Lesújtotta a franciákat a Léon Gambetta elsüllyesztése.

— Az elpusztult páncélos legénysége Olaszországban. — Kilencszáz kilométeres utat tett meg az U. 5. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Páris—Róma, április 29.

Francia hivatalos jelentés a páncélos elsüllyedéséről.

Páris. A Havas-ügynökség jelenti: A mindenhonnan beérkező jelentésekből arról értesülünk, hogy a Léon Gambetta páncélos cirkálót a 26. ápr. 27-ére virradó éjjel az Adriai-tengeren Otranto magasságában megtorpedózták. A részletek még hiányoznak. Mégis bizonyos, hogy a legénységnek legalább egy részét megmentették. (M. T. I.)

Új cirkáló az elsüllyedt helyébe.

Genf. A francia tengerészeti hivatal sajnálkozással emlekszik meg a Gambetta hatszáz tonnyi áldozatáról. Guepratte francia admirális sürgeti, hogy az elsüllyesztett cirkáló helyébe küldjenek tizennégyezer tonnás új típusú cirkálót.

A Léon Gambetta áldozatai.

Brindisi. A Léon Gambetta elsüllyedéséről a következő részleteket jelentik:

A cirkáló mérsékelt sebességgel, körülbelül hét mértföldet haladt óránként. Az „U 5” kétszer torpedózta meg. A második lövés a gépházban robbant és elpusztította a dinamógépet, miáltal a hadihajó képtelen volt szikratávíró útján segítséget kérni. A súlyosan sérült cirkáló megkísérelte, hogy a partot elérje és ott zátonyra lusszon, de nem jutott messzire, mert tíz perc alatt elsüllyedt. Az első segítséget a 33. és 37. számú olasz torpedónaszádok nyújtották. A tengeren a hajó roncsai és holttestek uszkáltak.

A megmenekült matrózok hevenyészve egy tutajt állítottak össze és onnan kiáltottak segítségért. A torpedónaszádok 18 francia matrózt fogtak ki a vízből, a kik a tedézetten kaptak első segítséget. Később Tarentből egy orpedózó érkezett vontatóhajókkal, a melyek 108 menekültet vettek fel és Castrignano del Cavóba, Leccoba és Tarentbe vitték.

Róma. A Gio olasz torpedó-cirkáló szikratávíratat jelentette, hogy az elsüllyesztett Léon Gambetta két tisztjét és több altisztjét, valamint sok matrózat Cap Mariába vitte. A megtorpedózott Léon Gambetta hat tisztjét és 105 közlegényét megmentették eddig.

Róma. A Léon Gambetta megmentettjei azt meszeik, hogy a cirkáló röviddel éjjel előtt egy hárombócos hajót tartóztatott fel és ennek papírjait vizsgálta meg. Alig hogy megengedte a hajónak a továbbhaladást, a Gambetta baloldalon torpedó érte; a villamos világnás elmaradt, a gépüz vízzel tele meg. A hajó egy méternyi volt. A vízmentes szakaszok meg víz felett tartották egy ideig a teljesen lenettlen majorescot, de sorsa meg volt pecsételve. A barkák közül kettő leborult, a többiek a heves áramlásban délnyugat felé sodródtak. Négy bárka az olasz torpedónaszádok segítségével elérte a Leuca-fokot. A tisztok és a legénység teljesen runátlanak voltak és Tarentből látták el őket téhérnemével és ruhával.

Róma. A Léon Gambettával elsüllyedt franciák száma 742; a megmentetteket Szirkuzába vitték, a hol a tisztakat a Grand Hotelben, a legénységet pedig laktanyákban helyezték el.

Német üdvözlés dícsó flottáknak.

Berlin. A Léon Gambetta páncélos cirkáló elsüllyesztéséről a Norddeutsche Allgemeine Zeitung következőket írja: Az osztrák-magyar tengeralattjáró tényes haditettének hivatalos megerősítése még fokozta a berlini lakosság örömet. Különös elégtétellel fogadta azt a hírt, hogy a Léon Gambetta nemcsak súlyosan megsérült, hanem el is süllyedt. A tengeralattjáró körülbelül 900 kilométerre távozott hadműveleti színteréről és az Adriai-tenger kijáratáig a Földközi-tengerbe nyomult előre. Ott az ellenséges hadihajóra akadt, mely támadásának áldozatául esett. Szövetségesünk flottájának elhelyezkedésénél fogva kevesebb alkalma van nagyobb vállalkozások véghezvitelére, de mihielyt mozogni tudott, mindig bizonyosságát adta bátorsággal párosult bölcs számításainak. Mlének örömmel fogadjuk az osztrák-magyar tengeri hatalomnak a hadieseményekbe való beavatkozását és további szép sikereket kívánunk neki.

Az U. 5 parancsnokának családja.

Bécs. Trapp György lovag, az U. 5 parancsnoka régi tengerészcsaládból származik. Atyja parancsnok volt a híres Saida korvettnél, amely az 1869-iki dán háborúban kiváló szerepet játszott. A korvet 1871 novemberében zátonyra futott és Trapp sorhajóhadnagy, az U 5 nőének az atyja mindvégig a hajó parancsnoki hidján maradt és ennek és az ő bátorságának köszönhető, hogy a rettenetes viharban senki sem pusztult el. Vitéz magatartásáért ekkor megkapta a nemességet. Ugyanakkor a Saidán volt, mint fiatal kadét, Miril Ferenc mostani admirális is, akit Az Est-ben megjelent tengerészeti cikkei révén olvasóink jól ismernek.

Trapp György lovag családja Fiumében lakik. Neje tömegesen kapta az üdvözlő táviratokat férje egyszerű hőstette alkalmából.

Fiume. A Léon Gambetta elsüllyesztésének híre Fiumében különösen nagy örömet keltett, mert lovag Trapp György, az U 5 parancsnoka Fiumében végezte a haditengerészeti akadémiát, itt nőült meg és a város előkelő társasági körében általános szeretetnek örvend. A magas alaku, széles vállu, dandás sorhajóhadnagy, aki később tanára is volt a haditengerészeti akadémiának, a fiumei torpedógyár egyik tulajdonosának leányát, Whithead Agatát vette feleségül. Trapp így közelebb rokonságban van a Bismarck hercegi családdal, mert a vas-kancsár fiának, Bismarck Herberthnek a felesége szintén fiumei Whithead-leány. Trappné a háború kitörése óta Fiumében lakik sógoránál, Hoyos Lúgár grófnál, aki a torpedógyár társtulajdonosa.

A przemysli hadifoglyok. Jelentettük, hogy az orosz Vörös-kereztől egyfel értesítette a bécsi Vörös-kerezt, hogy a przemysli hadifoglyok hivatalos jegyzékét a közel jövőben meg fogja küldeni. Értesülésük szerint a kimutatás eddig még nem érkezett Bécsbe és előreláthatólag még néhány napig késni fog. A jegyzék miután valószínűleg szerint körülírással készült a így az ámorítás is bizonyos időt fog igénybe venni. Ezután a bécsi Vörös-kerezt hadidekátánul megküldi a kimutatási a budapesti intézetnek, amely publikálni fogja.

Miért maradt Románia semleges?

(Oroszország veszélyezteteti a román függetlenséget. — A ruszofilek bukása.)

Bukarest, április 29.

Thomas Cyrtin, az ismert angol író hosszabb cikkben foglalkozik Románia magatartásával és vizsgálja azokat az okokat, amelyek miatt Románia nem lép akcióba.

— Románia — ugymond az angol író — csak akkor szánna el magát a fegyveres intervencióra, ha Oroszország teljesen megtörné Magyarország ellenállását és biztosítva volna Bulgária támadása ellen is. Az entente győzelme — mondja tovább Thomas Cyrtin — Romániát Oroszország kezébe sodorná, a Fekete-tengert orosz tengerre változtatná és állandó veszélyt jelentene a román nép függetlenségére is, mert Oroszország a nemzetiégi szempontokat semmibe sem veszi. Ha Románia az entente oldalán beleavatkoznék a háborúba, ez Bulgária nyombani fellépését vonná maga után. Ezzel a rizikóval pedig még Bukovina biztos elnyerése esetére is számolni kell.

A ruszofil párt mind rohamosabban közelik ahhoz a ponthoz, amikor a romániai közvélemény már csak szánakozó megvetéssel fog gondolni rá. Ma már minden józan eszű ember tisztában van Romániában azzal, hogy a Take Jonescuak, Mille Constantinok és a velük szövetségeit renegátok, a Lukácsuk és Gogák a román nép elleni támadásukat a bukaresti ruszofil párttal szembeállítva az az sokat törődnek, ha a román nép százszázait, egész fiatalágát és fértiliségét a vágóhídra üznék. Ők bizonyára úgy se kődnének kardot az oldalukra és Goga ur a kiváló poéta néhány hazafias vers kifarragásával róná le annak az áldozatnak az adóját, amelyet az ő áruló gonoszteite fájára szeretne kényszeríteni.

A bukaresti ruszofil-ára azonban immár haldokol, sőt hinni lehet a jassyi Opiniának, utolsó percesit éli. A Marghitoman józan eszelme a mérséklet ósványára térítette a konzervatív-pártot, amelynek a kebelében most vivja az utolsó nagy csatát a párt teljes vezére Filipescuval. És Marghitoman támogatására a párt elhatározó gyűlésén megjelentek Carp Péter és Titu Majorescu volt miniszterelnökök is.

Hogy milyenek Filipescu győzelmi esélyei, erről is szó esik az „Opinia” utolsó sorában, amelyeknek reprodukcióját érdekesnek tartottuk:

— A konzervatív-párt végrehajtó-bizottsága — írja a jassy-i lap — a közlebbi időben ülést tart. Az ülés célja annak a megállapítása, vajjon a konzervatív-párt irányelve megtehető ezen párt külpolitikai érteinek? És alkalommal Filipescu követelni fogja a Marghitomától, hogy lépjen vissza a konzervatív-párt vezetésétől. Bizonyosra veszik, hogy a végrehajtó-bizottság ülésén Carp és Majorescu is jelen lesznek. Hírlik, hogy Cantacuzino Michail Marghitoman mellett nyilatkozott. Azt is megállapították, hogy Moldovában csak a botosani és putnai kerületek rokonszenveznek Filipescuval. A Moldovának többi kerületek ellenzik, hogy Marghitoman visszalépjen a konzervatív-párt vezetésétől.

Lerészegített csapatok szálltak partra Gallipoliban.

— Tisztjeiket ölték le az ausztráliek. — Orosz admirálisok hősi halála. —
— Hivatalos távirati tudósítás. —

London—Berlín—Konstantinápoly, április 29

Kétszáz ezer török katona védi Gallipollt.

Berlín. Az egyesült francia és angol flottának a partraszállásánál szenvedett kudarca a Kabatepe és a Gallipoli-félsziget déli része ellen megújított kísérleteinek teljes meggyúsulása nyilvánvalóvá teszi a szövetségesek akciójának fejtelenségét s helyzetük nehézségét. A szövetségeseknek mindössze 80.000 főnyi sokkal kisebbértékű serege működik, míg magán a Gallipoli-félszigeten legalább 200.000 főnyi kitűnően képzett török haderő van. Az a körülmény tehát, hogy a szövetségesek — ha csak ideiglenesen is — csapatokat tudtak partra szállítani egy-két ponton, amellott tanuskodik, hogy a törökök védekezése támadó módon történik. Partra engedik jutni itt-amoitt az ellenséget, hogy utána megtámadva azt, megsemmisítő csapat mérhessenek a partraszállított csapatokra. A Dardanellák és a Bosporus meghódításához sokkal nagyobb erő sem lenne elégséges, mint amennyivel a szövetségesek most ott rendelkeznek.

Gallipoli félsziget bombázása.

Athén. A szövetségesek szünet nélkül bombázzák a Gallipoli félszigeten levő török állásokat, hogy kudarcokat helyrehozzák. A szmirnai öböl állandó megfigyelés alatt tartják, mert megtudták, hogy ott öt kisebb-nagyobb török flotta egység van.

Berlín, április 29. Hágából jelentik: Lemnos előtt tíz nagy francia ocsángózós jelent meg. Allitóltag 82 hadihajó volt a múlt héten Tenedos szigeténél. A partraszállított csapatok állitóltag 50.000 emberből állottak. A csapatok egy része Szmirna ellen kíván vonulni.

Hallgat az angol sajtó a kudarcról.

Haga. A Daily News jelenti Athénből: A szövetségesek megkíséreltek a partraszállást az ázsiai parton Kum-Kalehnel, az európai parton Seddi Bahrnál, Gallipoli nyugati partján, a szároszi öbölnél, végül a török-bolgár határon Enosnál. A lap a partraszállítási kísérletek eredményéről nem tud további részleteket. Hir szerint Kum-Kalenél a franciák huszonnyolc ágyút kihajóztak, az európai parton kihajóztott csapatok pedig harcba leptek Kud-Bahr védőivel.

Szemtanu az ostromról.

Konstantinápoly. Az Osmanischer Lloyd kiküldött haditudósítója a gallipoli főhadiszállásról a következőket jelenti:

Április 28. Ma hajnalban, Kabatepénél partraszállási kísérlet történt, amelyet egyetlen küzdelemmel vertünk vissza. Az ellenségnek mintegy négyezer halottja van és kétszáz-nál több foglyot ejtettünk. A hivatalos jelentések bő részletekkel szolgálnak arról az eseményről, én csak a részletekről számolok be:

A partraszállást megkísérelő csapatok között igen sok mohamedán volt. Mikor a műezsin hajnali imájának hangját feléjük terelte a szél, igen sokan közülük sirva jöttek át a mi csapatainkhoz és megadták magukat.

Hogy a megadásra készültek, ez abból látható, hogy csaknem mindegyikükéi volt fehér zászló. A török tördet könyezve esőkolták meg. A hajókról egész sereg ausztráliei katona partra sem szállott és mikor a tiszték erre kényezzeríteni próbálták őket, több tisztet megöltek.

Az ellenség hajói délután vonultak el a harcvonalból és az este csendben telt el.

Mifogtunk többek között egy ausztráliei kapitányt aki elmondta, hogy négy dandár szállott volna partra. Az 5 emberei, — amint beszélt — borzasztóan fétek a támadástól és ezért felsőbb rendelkezésre nagymennyiségű szesz osztottak ki közöttük.

Egy tengerésziszt, akit a vízből mentettünk ki, elmondja, hogy egy angol cirkáló hátsó része teljesen tönkrement, az árbócok beomlottak és a hajó kijavítása nagyon sokáig tartani.

A fényes győzelem öröme este nagy kivilágítás volt Gallipoliban és igen lelkes ünneplés.

Angol jelentés a Dardanellák újabb ostromáról.

London. A szövetséges flottának és az expediciós csapatoknak a Dardanellák ellen megkezdett újabb sikertelen akciójáról, melyről a török főhadiszállás részletesen beszámolt, az angol admirálisok eddig csak két, feltűnően szűkszavú jelentést adott ki. Az első Reuter-távirat, mely 26-áról kelet, így szól:

Az admirális közli, hogy a szövetséges hadsereg kikötött a Gallipoli félszigeten.

A második londoni jelentés ezeket mondja:

Az admirális jelenti, hogy a flotta és a hadsereg tegnap újból megkezdte az általános támadást a Dardanellák ellen. A gyalogságnak a flotta által támogatott partraszállása napkeltekor kezdődött a Gallipoli félsziget több pontján.

Az eredmény ismeretes. A török jelentésekből már tudjuk, hogy a szövetségesek partraszállása eddig csak — kísérlet volt.

Elpusztult orosz csatahajó.

(Orosz admirálisok eleste.)

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung Pétervárról jelenti: Magangyászjelentések hirt adnak Tyrkow orosz ellentengernagynak, a „Paul I.” csatahajó parancsnokának, valamint a keleti tengeri flotta három tisztjének haláláról, amiből arra következtetnek, hogy egy orosz csatahajót katasztrófa ért.

Zürich. Pétervárról táviratozzák: A Novosti mai számában gyászjelentést közöl, amelyet eddig eltitkoltak. A gyászjelentés híri adja, hogy Galanin orosz ellentengernagy Szabaszipol előtt egy török gránattól találva meghalt.

Az ARADI KOZLONY telefonaszámai:

szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	257
szerkesztőség (csak éjjel használható)		
mentőkálomna)	—	151
közvetlen és hírdetés osztály	—	151
nyomda	—	151

Bukovinában helyrehozzák a rombolásokat. (Elpusztított vasuti utvonalak. — Orosz foglyok szállítása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 29.

Török Béla aradi vasuti géplakatost az oroszok kivonulása után Bukovinába küldték, hogy a magrongált pályatesteket, hidakat és egyéb közlekedési utakat hozzon rendbe. Az ott látottakról a következőket írta haza Aradra hozzátartozóinak:

— Januárban küldött ki a kolozsvár. üzletvezetőség. Két hidraulikus emelőgépet vittem magammal, melyeket Borgó vágányokról autóval szállítottak át Dornavatrára. Első feladatomban egy alagut helyreállítására volt Jankobeni felé. A majdnem két kilométer hosszú alagutba a mieink óvintézkedésből — hogy az oroszok csapatokat ne szállíthassanak a vonattal rajta keresztül — egy nagy mozdonyt és három lával magasan megrakott kocsi eresztettek be teljes gőzzel. Az alagut közepén, úgy 20 méter hosszúságban a sínek fel voltak szedve és a nagy erővel berohanó vonat iszonyu rombolást vitt végéig: a kerekek úgy belefuródtak a földbe, hogy ki sem látszottak már, a fa össze-vissza hanyódott, a fűtőkocsi jobbra dőlt, a lokomotív pedig halrr. Az oroszok itt csapatokat valóban nem tudtak volna átészabítani. A tulsó bejáratnál még ezenkívül levágott hatalmas fenyőkkel volt a nyílás bedugva és földdel kitömve, tökéletesen eltorlaszolva az alagut. Nagy dolgunk volt különösen a földbeturódott vonattal: három nap alatt, nehéz munka árán tudtuk csak a roncsokat eltávolítani. Nem szabad azt sem elfelejteni, hogy ez a munka 20–25 fokos hidegben történt és így minden nehezebben ment. Mikor ezzel végeztünk, jött a vasuti, országuti hidak és átjárók helyreállítása. Az oroszok mindent elrontottak maguk mögött, hogy az üldözésüket megnehezítsék számunkra. De ez nem használ nekik, hiszen mint tudjuk csapataink folytonosan nyomukban jártak és a határon tulig kergették őket. Most pedig folyt a nagy javítási munka. Nagyon sok munkás-kéz vett részt ebben, de gyors eredménye is volt, mert három hét alatt minden rendbe volt hozva Bukovinában.

— A nagy elfoglaltság alig adott alkalmat, hogy az oroszok hagyta nyomokat és emlékeket feljegyezhessem az ottani lakosok elbeszéléseiből. A pozsonyai vasuti vendéglősnél voltam és ott az összes ajtókat kifizetve taláram, a Wertheim-kassza is össze volt törve, mindegyikről pedig hiányzott a zár, a lakat. Azt az oroszok elvitték. A vendéglős pedig elbeszélte, hogy konyhájában a kemencén szennyel telt fazekakat talált, amit az oroszok tettek oda.

— Egy zsidó ember mesélte, hogy mielőtt az oroszok eljöttek, családját Magyarországra küldte, míg ő otthonmaradt. Megőzni úgy sem fogják, így gondolta magában. Jó módú ember lévén, pénzt féltennie kellett és ezért rongyos ruhákba öltözködött, a pénzt pedig a kolduskabátba varrta be. Mikor aztán az oroszok nála megjelentek, ő mindennel traktálta őket, amije csak volt, de a pénzkövetelésekre azt felelte, hogy neki pénze nincsen, mert szegény ember. De az oroszok pörére vetkőztették és a rongyokból kiszedték minden vagyonát.

— Dornavatrán át minden nap szakadatlanul szállították az orosz foglyokat. Egy épületbe helyezték el őket 40–50-es csapatonként. A foglyok muszkák a bánat legesőnyibb jelét

sem mutatták. Sőt egész éjjel duhajkodtak, énekeltek, táncoltak, hogy rengett belé a fal. Az egyiket, ki németül is tudott, megkérdeztük, hogy jönnek-e még orosz foglyok? Mire jókedvűen válaszolt, szavait gesztusokkal kísérve, hogy csak úgy jönnek, ösönével, csak fel kell emeljük a kezünket és átjön az egész orosz hadsereg, annyira szeretik a háborút, amit rákényszerítettek, hazug ígéretekkel.

Hindenburg — kegyvesztett.

(Személyvények az entente sajtó legtriszsebb hazugságaiból.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 29.

Az orosz hadsereg balsikereit már nem lehet tovább titkolni Oroszország népe előtt és így a pétervári és párisi sajtó új módját találta fel a nyilvánosság megtévesztésének. Mikor például Csernovicot vesztették el az oroszok, hogy e veszteséget leplezzék, egybehangozóan azt írták az orosz és francia lapok, hogy Csernovicot tökéletesen felégették és a város nem létezik többé.

Ez a módszer úgy látszik bevált, mert buzgón folytatják. Nemrég azt írták, hogy egy vasuti szerencsétlenség alkalmával az egyik német hadsereg egész vezérkara életét vesztette, de ez még nem volt elég. Evés közben jön meg az étvágy. A „Matin” április 21-iki számában a következő jelentést találjuk: „Mint a „Nowoje Wremja” katonai szakértője jelenti, Hindenburg tábornagy még mindig Kelet-Poroszsországban van. A tábornagy kegyvesztett lett, a nagy-vezérkar előtt legutóbbi veresége miatt és bizonyára megfosztották volna parancsnokságától, ha a császár nem akart volna még utolsó alkalmat felkínálni neki, hogy rehabilitálhassa magát.” A „Nowoje Wremja” szakértője úgy véli, hogy Hindenburg, tekintélyének megmentése céljából még utolsó kísérletet fog tenni, hogy fényes győzelmet arasson a Njemen-Bohr-Narew vonalon.

Hogy a vezérkar megfoszthatja a parancsnokságtól az altábornagyot — ez olyan találmány, amelyet a „Nowoje Wremja” szakértője bátran szabadalmazhatna. Az újszerűség privilégiumát senki sem tudja elvitatni az ötlettől. Hindenburg állítólagos legutóbbi vereségei sem nélkülözik az ujdonság varázsát. Szokott módjuk szerint az oroszok a győzelmet nyilvánvalóan olyan ravaszul vívták ki, hogy rajtuk kívül senki se vette észre. Bizony, az oroszok nem olyan buták, mint az ember gondolná! Ha a tisztelt publikum néhány nap múlva nyugodtan alhatik, Hindenburg kegyvesztett és ép úgy el fog tűnni a föld szímeről, mint Csernovic és akkor nem kell többet beszélni róla és nem kell tőle félni. De ha véletlenül mégis sikerülne valamilyen zseniális terve és megint eltogna egy szabadon szaladgáló orosz hadsereget, akkor sem kell nagyon bánkódnni emiatt, hisz ez ugyem lesz egyéb, mint utolsó kétségbeesett kísérlete a szegény marsallnak.

Az entente-sajtó legintenzívebb hazugságának sokáig Budapest volt a középpontja. Minthogy azonban e hamisított jelentések esztelensége hamar nyilvánvaló lett, most Bécs felé irányították tevékenységüket a hazudozók. A „Le Petit Parisien” április 22-iki számában cikket közöl „bécsi tudósítójának”, A. de Smit urnak tollából. Nagyon kecségesse válik azonban, hogy A. de Smit volt-e egyáltalán Bécsben, de cikkének alábbi sorait olvassuk. Egy előkelő bécsi hölgyenél volt látogatásban, aki így nyilatkozott előtte: „Nagyon nyugtalanok vagyunk, de csak kevesen merjük ezt bevallani. Mi, osztrákok, szeremenk már külön békét kötni, de a magyarok hallani sem akarnak erről.”

Ez az állítás nincs híján bizonyos humornak. A háború első hónapjaiban Magyarország áhítozott külön béke után (az entente-lapok szerint) de akkor a németek és osztrákok nem

akartak tudni erről. Most az osztrákok szeretnék és a magyarok nem akarják! Ilyen bárgyú föllentésekkel szemben az embernek az az érzése támad, mintha Smit ur egész tudósítását a párisi szerkesztőségi asztal mellett az újjából szopta volna ki. Ez a gyanu magerősödik, sőt bizonyossá válik, ha cikkének végét olvassuk. Itt leírja Schönbrunnban tett látogatását. A gyönyörű parkot alaposan megtekintette, de a kastélyba, „ahol az ósz uralkodó csak két zsandár oltalma alatt tartózkodik,” nem juthatott. Biztosíthatjuk Smit urat, hogy a burgzsandárok létszáma teljesen változatlan, de szívesen elismerjük a fenti szavakban rejlő bókot és az uralkodó népeinek nagy szeretetét. Az uralkodó olyan biztonságban érzi magát — írja Smit ur, mint szemtanu — hogy minden őrzésről lemondhat és két burgzsandár elegendő neki. Smit urnak ebben igaza van. Még az a kettő is felesleges lenne, mert mind a milliók, akik Ausztria-Magyarország széles téreit lakják, őrzői és testőrei az uralkodónak. Ha Smit ur legközelebb Pétervárra utazik, Carskoje-Szelóban bizonyára nagyobb őrséget fog találni.

H I R E K. LEGÚJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.
(Táviroda, cenzurázva.)

Vizsgálat Auffenberg tábornok ellen.

Budapestről jelentik: A Bud. Tud. jelenti: Hivatalosan közlik, hogy Auffenberg tábornok ellen hivatalának kötelességtelenes vezetése miatt ellene legutóbbi időben emelt vád tisztázása céljából vizsgálatot indítottak. A vád tárgya kizárólag az 1912. évi eseményekre vonatkozik és a mostani háborúval semminemű összefüggésben nem áll.

Budapest. Ő feisége Auffenberg tábornok szabadságolását elrendelte a várakozási illetményel.

Hadvezetőségünk a lebergi csatáról.

A sajtóhadiszállás „Ausztria-Magyarország hadbaszállása” címén kiadott összefoglaló jelentését folytatva, a lebergi ütközetet írja le.

— A hadvezetőség — írja a jelentés — az újabb ütközet előtt két előteltételt teljesített: A csapatoknak rövid pihenőt adott és Lemberg feladta. Az ellenség ezzel olcsó sikerhez jutott, de a várost körülvevő földmívek körül egész hadsereget kellett volna elhelyezni. Lemberg öve különben is nehéz tűzérsséggel szemben helyt nem állhatott volna és a város elesett volna, a mivel az ellenség eldicseszkzik.

Szeptember 2-án hatalmas támadás zúdult reánk. A gráci és lebergi hadtestek Boroevics vezetésével elfoglalták a grodeki ut mentén levő magaslatokat és a janowi erdőt. Szeptember 9-ikén és 10-iken tovább folyt a harc. Csapatainknak a folyton újabb hadállásokba elhelyezkedő ellenséggel szemben rövid időre volt csak szüksége, hogy célját elérje, de ez idő nem adatott meg. Az orosz hadvezetőség az összes rendelkezésére álló erősítéseket felvonultatta és a rettenetes túlerővel szemben hadvezetőségünk áthatatosságának, a csapatok jóságának köszönhető, hogy se-

regünk még napokig harcolt. Végre szeptember 11-ikén a déli órákban a hadseregfőparancsnok elrendelte csapatainknak a San mögé való visszavonulását.

Hadseregünk e feladatot, melyet a hadihelyzet e bevezető hadjárat szempontjából rárótt, teljesen megoldotta. A nehéz mű csak jelentékeny veszteségek árán sikerült, de a haderő szerkesztésének kötelekeit az ellenség nem tudta megfizetni.

Róma. Sonnino külügyminiszter tegnap hosszú megbeszéléseket folytatott több diplomatával, köztük Barrere francia nagykövettel és Macchio báróval, a monarchia rendkívüli római nagykövetével. A külügyminiszter később Salandra miniszterelnökkel is tanácskozott, majd egy órási kihallgatáson jelent meg a királynál.

Bukarest. Nisből jelentik, hogy a haladóparti politikusok a béke mellett izgatnak és azt követelik, Szerbia adjon engedelményeket Bulgáriának. A hírlapokat a hadvezetőség szigorúan cenzurázza. Pasics miniszterelnök nemrég burkoltan cizást tett a katonák tulkapására.

Szalonki: Angol szállítóhajón száz angol orvos, ápolók és gyógyszeresek érkeztek ide Szerbia számára.

Brindisi. Két olasz torpedónaszád 12 órával a Léon Gambetta elsüllyedése után a helyszínen érkezett meg és 25 embert megmentett.

Genf. A Léon Gambettáról 133 ember megmenekült. A parancsnok állítólag öngyilkos lett. A hajón süllyedéskor pánik tört ki. A tisztek revolverrel nem tudtak rendet teremteni, a legénység tömegesen a mentőcsónakokba ugrált, amelyek közül sok felfordult.

Csernovic. Az oroszok Bukovinában Bajánt, az utolsó ellenséges támaszpontot kiűrtették.

Budapest. Tisza Lajos gróf éjjes rosszabb ideig aludt. Ma reggel a láz ismét 39,2 fok volt, mely délután csökkent. A beteg jól táplálkozik, állapota némi javulást mutat.

— Hol szerezte Polónyi az adatait? Budapestről jelentik: Szokatlanul sokan voltak a főváros tegnap délutáni közgyűlésén. Mindenkinek azt várta, hogy valami reflektálás fog történni Polónyinak a képviselőházban elhangzott támadására, mikor aztán egyetlen napirend előtti felszólalás sem történt, kiürült egy kissé a közgyűlési terem. Csak kint a társalgóban beszéltek Polónyi támadásáról a főképpen arról, hogy — ki szolgáltatja Polónyinak az adatokat? Erre vonatkozóan maga Polónyi is nyilatkozott, amikor képviselőházi beszédében nagyon megdicsérte Bercei Jenő dr. tanácsnokot, a pénzügyi osztály vezetőjét, aki a legnagyobb előzékenységgel állította neki össze a főváros kölcsonéiról és terheiről szóló kimutatást. Annyit bizonyos, hogy Polónyi összes adatait a város-házán kapta, még pedig — Barczy polgármester egyenes utasítására. Amikor ugyanis Polónyi a beszédre készült a az egyes ügyosztályokban érdeklődött bizonyos ügyek iránt, erről nyomban jelentést tettek a polgármesternek. A polgármester erre utasítást adott, hogy Polónyinak minderről felvilágosítást kell adni, sőt még külön is megkérte Bódy Tivadár dr. alpolgármestert, hogy a városi villamos ügyeiről is informálja Polónyit, ha hozzá fordul, mint a vasut ügyvezető alelnökéhez.

— Oroszok erőszakos nittérítése. Krakóból jelentik: Pétervárról jelentik, hogy Galiciában az oroszok eddig negyvenezer embert térítették át erőszakkal az orosz hitre

— A vaskereszt kétezeröttszáz lovagja. Hamburgból írják: Azoknak a harcosoknak a száma, akik a második osztályú vaskeresztet viselik, rendkívül nagy, de hatalmas számot ért el a kitüntettek száma is, akik a német, orosz-magyar és török hadseregben az első osztályú vaskereszt lovagjai lettek. Eddig kétezeröttszáz katonát kapta meg azt a kitüntetést. Az 1813–15-iki szabadságharcban csak 568 tisztet és közlegényt tüntettek ki ezzel a rendjellel, míg a jelenlegi háborúban 47 fejedelmi hadvezér, 210 tábornok, 5 miniszter és 1798 tiszt viseli a mellén az első osztályú vaskeresztet. Az altisztek közül 168, a legénység közül pedig 97 kapta meg a kitüntetést, a haditengerészet tagjai közül pedig 42. Természetes, hogy jóval hatalmasabb számot képvisel azok száma, akik a második osztályú vaskeresztet kapták, és a mai háború hatalmas aránya jelentkezik abban is, hogy 2500 első osztályú vaskeresztet lovagot tüntetett ki eddig a német császár.

— Orosz kegyetlenkedések. Landsbergből jelentik: A piikalleni kerület egyik köbányájában öt ötven éven felüli német földhirtokosnak holttestét találták meg, akiket az oroszok minden ok nélkül agyonlőtték és akikről azt hitték eddig, hogy orosz fogságban vannak.

— A Fischer Elíz-kórház vezetősége az ott apoit sebesült katonák nevében hálas köszönetet mond mindazoknak, kik uszonán, eelmiszeri és készpénzt adományozni szivesek voltak. Adakoztak: Baross Zsigmondné, Bing Eléné, dr. Nagy Sándorné, Révész Adolfné, Stauber József, Steiner Ferencné (több ízben), Botiné, Piess Lászlóné, Farkas György (több ízben), öz. Friebeisz Miklósné, báró Urbán Ferenéné, Purgly Lászlóné, Tenner Józsefné, Ismeretlen, Eliso Aradi Tavaszképző 60 korona, Tagányi Gusztávna 10 korona, Szepessy Zsigandé 10 korona és 300 cigareta, Haberer Györgyné 24 korona, öz. Steiner Karolyné 10 korona. A vezetőség a kórház további szives támogatását kéri.

— Az olcsó kifőzés. Budapestről jelentik: A rendőrség a közegészség ellen elkövetett büntető cselekedetekről a Bóza ismét, akiknek a Bécsi ut 185. száma alatt nagyon torzgasmas kifőzése volt. Óbudán a munkások és a szegény emberek várossággal ellepték a kifőzést, mert ebben a drága világban szinte lehetetlen olcsó árban adta a pörköltet és a főzeléket. Névtelen tojásjelentésre vizsgálat indult meg Bóza ellen, s kiderült az olcsóság titka. A lelkellen ember az óbudai kornászok már a tél óta összevásárolta a moslékot s ebből kihálászta az ehetőnek látszó húsdarabokat és főzelékletét. Ezt az egészségre ártalmas, undorító holmit pörköltnek elkészítve táolta föl vendégeinek.

— Botrány a szállodában. (A Uránia mai slágere.) A fővárosban szenzációs sikert aratott vigjátékot mutat be ma a színház Berger urral és derék nevelő történet meg a nem mindennapi történet. Berger ur egy becsületes pedikúr, kire szörnyen féltékeny b. neje és folyton ellenőrzi urát, kit hivatala főleg kis nőskék köré szöli. Egy bonyolított szereimi affér nővi ki magát a féltékenységből, mely telve kacagtató jelenetekkel igazán viharos derűtséget vált ki a nézőtérben. A kacagtató jeleneteket még jobba élezi a pompás játékok, melyet elsőrangú színészek produkálnak, szinte ellenállhatatlan a hatás, mely percről-percre csak nő és végül egy általános nevető-orákban fullad el. A főszerepet Charles Decroix ez a világhíres művész alakítja. — A sors bolondja *Sehidkraut* film az Urániában: 5

— Meghívó. Az aradi polgári jótékony ndegylet május hó 2-án délután 11 és fél órákor tartja évi rendes beszámoló közgyűlését a város. házi tanácstermében. Külön meghívók az alkalommal ki nem bocsátatnak, hanem az egyesület igen tisztelt tagjait és az érdeklődő közönséget ezuton hívja meg a közgyűlésre öz. Purgly Lajosné fővédasszony.

— Adományok. A rokkant katonák javára öz. dr. Tolnai Jánosné 20 koronát, a Vörös Kereszt Egyesületnek Tolnai János és Géza 20 koronát adományoztak.

— Kereskedelmi szaktanfolyam. Minden hó elsején új (gyors-, gépirási-, könyvelési) tanfolyamot nyitunk. Tandíj összesen 50 korona. Beiratkozás a délelőtti órákban. Ziffer és Hollós. Báró Bohus-palota. 1387

— Egész könyvtárakat és bályeggyűjtőmőnyeket vesz méltányos árban Kerpel könyvke. reskedése.

— Nagy levélpapírvásár Kerpelnél.

— 35 dekás tábori dobozok Kerpelnél.

Hogyan ápolják a sebesülteket?

(Egészségügyi szolgálat a katonai kórházakban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 29.

Azon intézmények, melyek háború idején hazánkban hivatva vannak a háborúban megsebesült vagy más módon megbetegedett és szerencsétlenül járt katonáink egészségét visszaadni, a következők: a cs. és kir. tartalék és szükségartalék katonai kórházak (Reserve-szpital, Nothreserveszpital), az üdültelepek, a lábhadászok barakkja, a kísérítő Vörös Kereszt kórházak, az elnyomrodott katonák foglalkoztató intézete.

Ha a harcsterről a katonát betegesen visszaérkezik, előszörban az ugynevezett megfigyelő barakkkórházban helyezik el öt napi orvosi megfigyelésre, hogy ez idő alatt kitűnjék, vajjon sebesülése nem életveszélyes-e, nem kíván-e soronkívül orvosi műtétet, vagy nem betegedett-e meg fertőző vagy ragályos betegségben, mely körülmény szükségessé teszi, hogy az ilyen katonát társaitól elkülönítve a fertőző-betegek osztályán kapjon elhelyezést és gyógyítást és hogy a többi katonák vagy a lakosság közt a járványos betegség el ne harapódzék. Csakis ezen a módon lehetséges annak venni. A harcban megbetegedett vagy megsérült katonát elsősorban az öt napi orvosi megfigyelés és osztályozás után a cs. és kir. tartalék- vagy szükségartalék-kórházba kerül orvosi gyógyítás céljából s csak ha ott a helyek el vannak foglalva, kerül a kísérítő Vörös Kereszt-kórházba s a további gyógyítás ott történik, illetve ott határozta a további gyógyítási módok fölött, melyben ezenut az illető részeseülni fog.

A gyógyítás céljára a katonai kórházak mindenféle eszközökkel és helyiségekkel el vannak látva és pedig: fürdővel, felvételi irodával, kórszobákkal, kötöző- és operáló-helyiségekkel, konyhával, raktárral, fertőtlenítő anyagokkal, gyógyszerekkel, orvossal, ápoló személyzettel, kiszolgálókkal (Wärter), irodai teendőket végzőkkel stb. A kórházba való felvétel a következő módon történik: a harcsterről vagy más kórházból érkező beteg a kórházi katonai felvételi irodában jelentkezik, átadja esetleges iratait s a felveendő beteg, mielőtt a kórház belsejébe lépne, vagy valakivel érintkezne, legelőször is a kórház fürdőjébe megy, jól megfürdik, fürdés után tetőtől-talpig tiszta ruhát kap, a haját és szakállát lenyírják, a testét egészben, viszketegség és féregellenes kenőccsel bekenik, teljesen tiszta ágynak kap, mely be van hintve naftalinna. Ekkor szonnal orvosi vizsgálat alá veszik. Ha sebesült, a sebtét látják el. Ha betegség ütött ki rajta, gondosan megvizsgálják, nincse gyanu valamely fertőző vagy járványos betegségre. Ez esetben az illetőt az elkülönítő osztályra helyezik át, pl. akkor, ha tifusz, kiütéses tifusz, kolera, himlő, vérhas, sariach, tetveesség, tarkasgőrcs (tetanus), járványos fültőmirigygyulladás (mumps), vagy vérhaj forog szóban. Ugyancsak különítve nyernek elhelyezést a rheumás megbetegedések, hogy azok

fürdőket és masszaget használhassanak. A sebesült betegek egy külön csoportban fekszenek, a belső betegségben szenvedők szintén külön. Az egyes betegcsoportok elhelyezésénél tekintettel vannak arra, hogy a különböző ajku katonák egymás mellé jussanak, magyar a magyar mellett, román nyelvű a románnal, szerb ajku a szerbvel, a lengyel a lengyelvel legyen szomszédos, hogy egymással a betegek társaloghassanak és egymást megértsék, egymás bajait és szenvedéseit egymásnak elmondhassák, egymást vigasztalhassák. A beteg ilyen elhelyezkedést nyervén, azonnal tábori levelező-lapot kap, hogy hollétéről családját vagy hozzátartozóit rögtön értesíthesse. — Egyáltalában a katonai sebesültek és betegek levelezéseire és kívánságaira nagy súlyt fektetnek, azokat a lehetőség szerint azonnal teljesítik is, úgy, hogy a kórházban ápoló beteg katonák levelezései, postaküldeményei pontosan kézbesítettek és elküldetnek. Amennyiben betegségük természete és állapota megengedi, naponta a délutáni órákban látogatókat fogadhatnak.

A kórházi vezető-főorvos kötelessége az itt előadottakra figyelni, azokat ellenőrizni. A főorvos a beteget megvizsgálva, gondoskodik a gyógyszeréről s arról, hogy milyen kosztot kapjon a beteg betegsége természete és állapota szerint. Más ételt kap a teljesen egészséges gyomru, mondjuk láztalan sebesült, más ételt kíván a gyomorhajos beteg, ismét más ellátásban részesül a harcsterről elgyengültén hazatérkező gyengékedő katonát, ismét más tápláló koszt szükséges a lázas betegeknek. A főorvos tiszta a konyhát, az élelmiszeket (kenyér, hús, tej, bor, kávé, liszt) tisztaságra, minőségre, naponta orvosilag megvizsgálva, megízlelni; megmérni, hogy az adagok súly és minőség, tisztaság és jószág tekintetében az előírt módon szolgáltatassanak ki minden egyes kórházi betegnek és az ott alkalmazott személyzetnek. A kórház helyiségeinek tisztaságára felügyel, azt ellenőrzi és a tapasztalt hiányok és mulasztások pótlásáról azonnal saját hatáskörében intézkedik. Megvizsgálja tisztaságra a fürdőket, mellékkehelyiségeket. Az ápolók munkáját ellenőrzi, hogy azok a beteget pontosan hőmérőzzék, tiszta ruhákkal és ágyneműekkel ellássák, az elrendelt borogatásokat a betegeknek odaadják, a gyógyszereket azoknak pontosan kiszolgálják. A betegszobákat kitakarítják, a sebesülteket tisztán és szabályszerűen bekötözzék, a kötöző anyagokat és kendőket kimossák és tisztán kezelik. A betegekkel szeliden és jól bánjanak, azokat ne gúnyolják, ne gorombáskodjanak velők, ami itt ott előfordulhat. A főorvos az iroda főnöke, aláírja az iratokat, felelős az irodából kikerült összes iratok tartalmáért, azokat láttaozza. A gyógyult betegeket az illető bevonulási parancsnokságukhoz, csapattestükhöz, káderhez elküldi. Ha valamely más katonai kórház a beteg további ápolásra elkéri, ezt is a katonai központi iroda utasítása szerint elintézi; a lábhadászokat az üdülő katonai telepekre továbbítja. A kiknek gyógyfürdő használata van javaslatba hozva, akkor azokat a gyógyfürdőbe irányítja. A rokkantakat felülvizsgálatra a katonai bizottsághoz elővezeti. Ezekből látható, hogy a katonai kórház vezető főorvosának az orvosi gyógyításon kívül is igen sok felelősségteljes munkája és kiterjedt nagy munkaköre van, figyelmét igen fontos ügyek és körülmények elintézése veszi igénybe, nemcsak emberbaráti, hanem hazafias missziót is teljesít akkor, midőn a háborúból visszatért sebesült és beteg katonák egészségét visszaszerezni törekszik.

Lányi Izid dr.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Magántisztviselők Egyesülete április 30-án, péntek este 7 órakor saját helyiségében (Központi szálloda, bejárat a kávéházból) tartja VIII-ik rendezési közgyűlését, amelyre a tagok szíves megjelenését kéri, mert tisztelt tagjaik közül a hadba vonulásuk miatt számosan távol maradni kénytelenek. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. A választmány évi jelentése. 3. A számvizsgáló-bizottság jelentése. 4. Esetleges indítványok. 5. Választások.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Péntek, 1915. évi április 30-án:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

Dióssy Nusi felléptével:

Nemtudomka.

Operetta.

Kezdete este 8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.*

Özv. Reich Naschné úgy a maga, valamint a kiterjedt rokonság és az alólírottak nevében is a legnagyobb szomorúsággal jelenti, hogy

Özv. Stern Gyuláné
szül. Reich Berta

a legengedelmesebb gyermek, önfeláldozó testvér, jó rokon munkás és női erényekben gazdag életének 55-ik évében rövid szenvedés után csendesen elszenderedett. Drága halottunkat f. hó 30-án d. u. 1/3 órakor fogjuk a simándi izr. temetőben örök nyugalomra kísélni.

Legyen áldott emléke!

Arad—Simánd, 1915. április hó 29-én.

Öffic Samu, Reich Hermann, Róna A. Antal, Reich Jakab, Reich Hermína férj. Grünfeld Jakabné, Reich Dezső, Reich Szidónia férj. Frankl Géza, Reich Aladár, Róna Elemér, testvérel. Fridmann Teréz férj. Reich Hermanné, Polacsek Vilma férj. Róna A. Antalné, Guttmann Margit férj. Reich Jakabné, Klaffer Etelka férj. Reich Dezsőné, Schönhauser Berta férj. Reich Aladárné, Grünfeld Jakab, Frankl Géza, sógor és sógornők. 1896

* Az ezen rovat alatt közöltéket nem vállalunk felelősséget.

Perocid

tökéletesen helyettesíti a

!—! rézgálicot. !—!

PERONOSPORA elleni küzdelemben a PEROCID épen olyan hatásos, mint a rézgálic.

STOKLASH dr. udvari tanácsos, tanár, a prágai cs. kir. cseh műegyetem vegyészeti élettani kísérleti állomás igazgatója, a híres növényélettani kutató számtalan kísérlet alapján azt állapította meg, hogy a PEROCIDBEN felhasználatlanul előforduló nagymennyiségű rádium, mesothorium és thoriu rendkívül befolyásolja a szőlővenyige növekedését és fejlődését. A PEROCIDDEL öntözött venyige sokkal több és dúsabb szőlőfürtöt hajt.

Megrendeléseket átvesz:

DEUSCH ÁRMİN a Heller és Schiller prágai cég képviselője, ARADON, FEHER KERESZT-szálloda. 1697

„JESSY“

a legtökéletesebb tisztító-szer. Fehér vászon cipőkhöz kis üveg 70 fillér, nagy üveg 1 korona.

Női és férfi fehér- és szürke tennis-cipők óriási választékban.

Cipő Tőzsde
ARAD.

Apollo mozi mellett.

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

APOLLO SZÍNHÁZ.

Április hó 30-án, pénteken és május 1-én, szombaton.

A detektív drámák clouja
Stuart Webbs sorozat:

A Rawson ház titka.

Nagystíliú detektív dráma 4 felvonásban. Irta: Ernst Reichert. Frappáns és újszerű сюжет.

Az előadások pontban 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

Május 1-től semminemű kedvezményes jegyek nem érvényesek.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők köztételezői felügyelőségbe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűrő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Községeknek, kereskedőknek, intézeteknek ajánlok étkezési

burgonyát,

legolcsóbban, azonnal szállítva.

Rubinstein Mór Arad, Minorita-palota.

Sürgöncim: Rubinstein szállító, Arad.

APRÓ HIRDETÉSEK

LEVELEZÉS.

„Május”-nak

levél ment a kiadósba, kérem azt átvenni. 1579

Livia.

Pénteken 10 órákor várlak, a hol a multkor. Géza. 1594

ALKALMAZÁST KERES.

Intelligens nő

gyermek mellé ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 1595

ALKALMAZÁST NYER.

Munkás lányok

felvétetnek a piskótagyárba. Radnai-ut. 1592

Kinderfräulein

bescheidenes, mit guten Zeugnissen wird aufgenommen. Adresse in der Administration. 1596

Házmester,

gyermektelen, Anlich Lajos-u. 15. számú házban azonnali belépésre kerestetik. Felvilágosítást Szűcs F. Vilmosnál. 1571

Jóírásu

könyvelésben jártas hivatalnokot, vagy hivatalnoknőt keres helybeli részvénytársaság azonnali alkalmazására. Ajánlatok „Szorgalmas” jellegre a kiadóhivatalba küldendők. 1570

ÜZLETEK.

Ertesítem

a n. 6. közönséget, hogy József főherceg-uti vasbutor üzletemet áthelyeztem Asztalos Sándor-utca 1. és 5. szám alá. További szives pártfogást kérek, tisztelettel Garai Károly, butorkészítő. 1509

INGATLAN.

Egy hercekszlóti

a város területén bérbé venni. Farber Lajos, Arad. 1577

KIADÓ LAKÁS.

Női vagy férfi szabóság alkalmas 4 szobás lakás, a város legforgalmasabb helyén, azonnal kiadó. Bővebbet Kell és Krausz cégnél. 1502

Kiadó renovált

házban egy utcai, egy udvari szoba, konyha, és kamarából álló lakás (sfs kertel) nyáron távollétem alatt bérlő virágos udvarban egyedül lakik. Ugyanitt elkülönített udvarban szoba konyha kiadó. Szt. Péter-tér 6 sz. 1580

Orosy-utca 8. alatt

központi fűtés, állandó melegvízellátás, villany-, gázvezeték, gáztakaréktűzhely, edényöblítő asztalokkal ellátott modern 2 szobás lakás május hó 1-re kiadó. Telefon 975. 1576

Azonnal kiadó

2 szobás magas földszintes udvari lakás Tökölly Imre-utca 87. sz. alatt. 1585

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Házbérlőkönyvek

célszerű beosztással Pichler Sándor papír és írószerszám kereskedésében Arad Szabadság-tér 1. Telefon 808. 781

Automobil

hat üléses 12 lóerős üzemképes 2 hintó és 1 fedeles hajtókocsi előnyös árban eladó Roth Istvánnál, Asztalos Sándor-utca butorraktár. 1521

Igen erős,

alig használt teherkocsi, uradalmak részére különösen alkalmas, eladó. Szt. György Söröződe R. T. Lippa. 1566

Permetező javítások elfogadtatnak.

PATENT.

Egészségi kutszivattyuk.

E kutszivattyuk a kut-aknában képződő mérges gázokat és egészségtelen levegőt elvezetik, a fagy-csapon alkalmazott zuhany mindig friss, üde levegővel hozza a vizet érintkezésbe, miáltal a víz is mindig friss üdítő és egészséges marad. Mivel pedig az akna fedett, a levegőben uszálló baktériumok az aknától elzártnak és így fertőzés alig történhet. — Az egészségi szivattyuk télen nem fagynak be, nyáron pedig állott víz nem marad benne.

E szivattyuknál minden fa alkatrész mellőztetik, mert ezeknek vízványálka képződik ami a kolera, tifusz és más egyéb betegségek bacillusainak valóságos tenyésztelvényévé változhat. 1121

Régi rendszerű kutszivattyuk átalakítását elvállalok.

Patent tűzfecskendők.
Patent borszivattyuk.
Patent kályhacsövek.

Hönig Ottó

M. kir. szabadsalmazott szivattyu készítőnél
Arad. Rákóczi-utca 27.

Ügyes szerelőt,

aki benzin- és szivógázmotorok önálló szereléséhez és javításához ért, azonnali

belépésre keres

Sam. Wagner
gépgyár Nagyszeben.

Román és német nyelvet beszélők előnyben részesülnek.

A adi és csanádi egyesült vasutak menetrendje

Érvényes 1915. évi május 1-től.

Aradról Szegedre indul:
Személyvonat reggel ... 6.40
Motoros vonat délelőtt ... 11.05
Személyvonat délután ... 4.13

Aradól Szegedre érkezik:
Személyvonat délután ... 12.00
Motoros vonat délután ... 3.40
Személyvonat este ... 9.31

Szegedről Aradra indul:
Személyvonat éjjel ... 8.06
Motoros vonat délelőtt ... 10.35
Személyvonat délután ... 8.17

Szegedről Aradra érkezik:
Személyvonat reggel ... 7.33
Motoros vonat délután ... 2.43
Személyvonat este ... 7.51

Aradról Brádra indul:
Motoros vonat reggel ... 7.03
Személyvonat délután ... 12.48
Motoros vonat délután ... 3.00
Motoros vonat este ... 7.09

Brádról Aradra érkezik:
Motoros vonat reggel ... 6.58
Motoros vonat délelőtt ... 1.16
Személyvonat este ... 7.48

Brádról Aradra indul:
Személyvonat éjjel ... 8.00
Motoros vonat reggel ... 7.31
Motoros vonat délután ... 2.15

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt ... 10.00
Motoros vonat délután ... 1.24
Motoros vonat este ... 8.43

Borosjenőre Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt ... 9.32
Vegyes vonat délután ... 3.20
Vegyes vonat este ... 6.32

Csermőre Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel ... 5.27
Vegyes vonat délután ... 12.46
Vegyes vonat délután ... 4.36

Mezőhegyesről Kétegyháza indul:

Motoros vonat reggel ... 8.37
Motoros vonat délután ... 1.06
Motoros vonat este ... 6.20

Kétegyháza Mezőhegyesre indul:

Motoros vonat reggel ... 5.43
Motoros vonat délelőtt ... 11.50
Motoros vonat délután ... 3.43

Ujszentannáról Kétegyháza ind:

Motoros vonat reggel ... 6.25
Motoros vonat délután ... 12.42
Motoros vonat este ... 8.09

Kétegyháza Ujszentannára ind:

Motoros vonat reggel ... 5.23
Motoros vonat délelőtt ... 10.35
Motoros vonat délután ... 3.01

Borossebesről Menyháza indul:

Motoros vonat este (július 1-től augusztus 31-ig) ... 6.35
Vegyesvonat délelőtt ... 10.25

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután ... 2.39
Motorosvonat reggel (július 1-től augusztus 31-ig) ... 5.12

Veszek és eladok:

burgonyát,

babot,

szalonnát,

zsirt,

szappant

waggontételeként és mmázsánként.

Kalmár Endre

Asztalos- és Chorin-u. sarok.

Telefon 670.

Községek előjáróságainak,

Kereskedőknek ajánlok nyírségi

burgonyát

garantált szállítási kötelezettséggel 1821

Kalmár Endre

terményüzlete ARAD, Asztalos Sándor-utca és Chorin Aron-utca sarok. —: Telefon 670.

Vezérszerepet töltenek be
a világhírű
TURUL-CZIPŐK

“TURUL”
CZIPÓGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG • TEMESVÁR

A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.

130 saját fióktelep.

900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár:

Arad,
Minorita-palota.

**Költözők
figyelmébe!**

Villamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kedvező feltételek mellett
szerel és szállít 3361

Koch Dániel
Arad Deák Ferenc-utca 42 sz.

256/1915. Eln.

Hirdetmény.

A magyar királyi miniszterium-
nak a gyűlekezési jog korlátozá-
sáról szóló 5481—1914. M. E.
számu rendelete folytán figyel-
meztetem a város közönségét, hogy
politikai jellegű népgyűlések, fel-
vonulások, körmenetek tartása,
valamint nyilvános és magán-
helyiségben való mindennemű ösz-
szelvénytel és gyűlekezés a leg-
szigorubban tilos. Aki ezen tilal-

mat megszegi, az 1912. évi LXIII.
tc. 10. §-a alapján szigoruan bün-
tettetik.

Arad, 1915. évi április hó 29.

Green
főkapitány.

10748—915.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy Arad
sz. kir. város gyámpénztárának
1914. évi zárszámadását f. év ápr-

ilis hó 28-tól számított 15 napra
a városháza I. emeleti tanácster-
mében közszemlére kitéttük és
ezen idő alatt azok ellen a község
kötelékéhez tartozó bármely pol-
gár felelősséggel, vagy észrevé-
telrel élhet.

Arad, 1915. április hó 27.

A városi tanács.

Használt ólom

megvételeire kerestetik.

Aradi és csanádi egyesült vasutak.

Meghívás

az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak

Részvénytársaság

XXXIV-ik rendes közgyűlésére,

mely Aradon, a részvénytársaság saját házában lévő igazgatósági helyiségében, 1915. évi június
hó 10-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése az 1914-ik év üzletéről.
2. A felügyelő-bizottság ide vonatkozó jelentése, ezzel kapcsolatban az 1914-ik évre vonatkozó üzleti szárszámadások és mérleg előter-
jesztése, a mérleg megállapítása, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása tárgyában határozathozatal.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség elosztása tekintetében.
4. Az alapszabályok értelmében kilépő két igazgatósági tag helyének választás utján való betöltése.
5. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása.

Megjegyzés: Minden részvény egy szavazatra jogosít. A részvényes szavazati jogát vagy személyesen, vagy egy másik szavazatképes
részvényes, mint meghatalmazottja által gyakorolhatja. Egy részvényes azonban egy ily meghatalmazásnál többet el nem vállalhat. A meghatal-
mazás alakjára nézve szükséges, hogy a meghatalmazó aláírása vagy hitelesítve legyen, vagy hogy a meghatalmazási okmány két tanu által
is aláírva legyen. A részvények le nem járt szelvényeikkel együtt 14 nappal a közgyűlés előtt

Aradon: a társaság főpénztáránál és az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztárnál,

Budapesten: a Magyar Agrár- és Járulékbanknál,

Bécsben: Schoeller et Comp. uraknál,

Berlinben: a Nationalbank für Deutschland, a Bank für Handel und Industrie és a Berliner Bankinstitut Joseph Goldschmidt et
Comp. uraknál,

m/m Frankfurtban: a Dresdner Bank in Frankfurt a/M-nál letendő, hol azokról megfelelő elismervények adatnak.

Arad, 1915. április hóban.

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak Igazgatósága.